

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-30- 3870
Konu : Kanun Tasarısı

2 /12 /2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ekli listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'na uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Başbakan

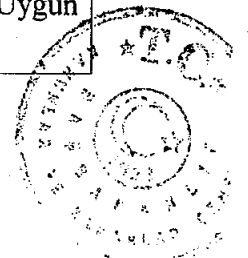
Ek: Liste

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Adalet - Millî Savunma - Plan ve Bütçe			
Esas Komisyon	Dışişleri			
Tarih:	08 Ocak 2016		E.No: 1/508	
Ysm.Uzm. 	Bşk.Yrd. 	Başkan 	Gn.Sek.Yrd. 	Gen.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TÜRK SANIMLAR ve KASARLAR BSK LİM
03 Aralık 2015
SAĞIRKAR SAĞIRKAR

TÜRK GENEL EVRAK
03 Aralık 2015
No: 7697

186.	1/895	Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 2 Haziran 1987 Tarihinde Ankara'da imzalanan Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
187.	1/902	Türkiye Cumhuriyeti Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı Arasında Bilim, Teknoloji, Sanayi ve Girişimcilik Alanında İşbirliğini Güçlendirmeye Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
188.	1/491	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliğine Yönelik Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
189.	1/347	Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
190.	<u>1/754</u>	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında İcra Edilecek Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikatı İçin Ev Sahibi Ülke Desteği Koşullarına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
191.	1/560	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
192.	1/633	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallık Hükümeti Arasında Savunma Sanayi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
193.	1/814	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askeri Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
194.	1/979	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
195.	1/636	Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Karadağ Dışişleri Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
196.	1/942	Güneydoğu Avrupa Afetlere Hazırlık ve Önleme Girişiminin Kurumsal Çerçevesi Hususunda Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-706 - 1719

8 17 /2013

Konu : Kanun Tasarısı

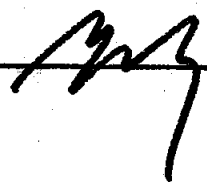
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 11/2/2013 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında İcra Edilecek Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikatı İçin Ev Sahibi Ülke Desteği Koşullarına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe

TBMM BAŞKANLIĞI					
Tali Komisyon	- Adalet - Milli Savunma - Plan ve Bütçe				
Esas Komisyon	Dışişleri				
Tarih:		15 Mart 2013		E. No: 1754	
Yen. Uzm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Kın. Sek.	
	16				
TBMM BAŞKANI					

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK. LİGİ
08 Mart 2013
Numara:

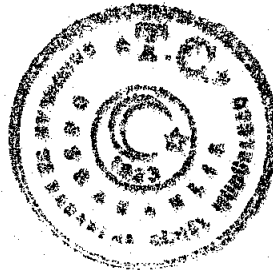
T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
08 Mart 2013
No : 189717

GEREKÇE

TSK TATPROG 2012-2016 Dokümanı gereği, 26 Kasım- 2 Aralık 2012 tarihleri arasında Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan Özel Kuvvet unsurlarının katılımıyla Ankara'da icra edilen Kafkas Kartalı Küçük Birlik Tatbikatının Mutabakat Muhtırası 21 Kasım 2012 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Kafkas Kartalı Küçük Birlik Tatbikatı ile; katılımcı ülkelerin Özel Kuvvetleri arasında dostluk, iş birliği ve birlikte çalışabilirliği geliştirmek, bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmak amaçlanmaktadır.

Mutabakat Muhtırası ile ayrıca; Ev Sahibi Ülke desteği kapsamında, taraflara Ev Sahibi Ülke tarafından sağlanacak hizmetlerin gerçekleştirilmesini ilgilendiren politika, sorumluluklar ile genel prosedürler ve tatbikat esnasında Ev Sahibi Ülkenin, Gönderen Ülkeye sağlayacağı desteğin türü, seviyesi, standart ve metotları yer almaktadır.

T/ 524

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ, AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA İCRA EDİLECEK KAFKAS KARTALI
KÜÇÜK BİRLİK KOMANDO TATBİKATI İÇİN EV SAHİBİ ÜLKE DESTEĞİ
KOŞULLARINA İLİŞKİN MUTABAKAT MUHTIRASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

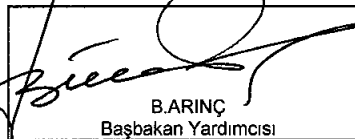
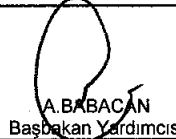
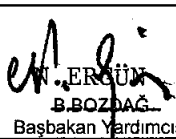
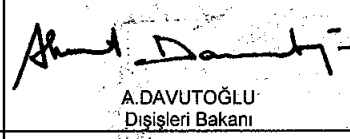
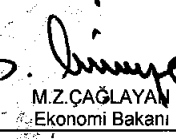
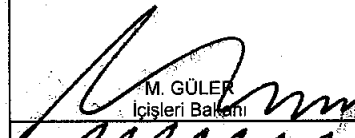
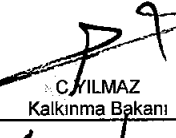
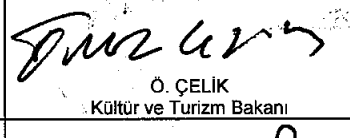
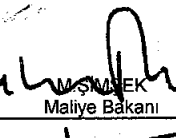
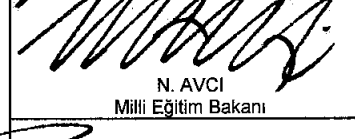
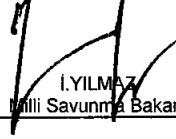
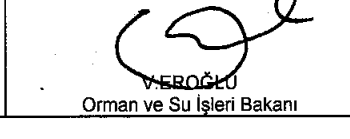
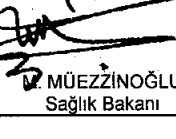
MADDE 1- (1) 21 Kasım 2012 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında İcra Edilecek Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikati İçin Ev Sahibi Ülke Desteği Koşullarına İlişkin Mutabakat Muhtırası"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

Eki

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

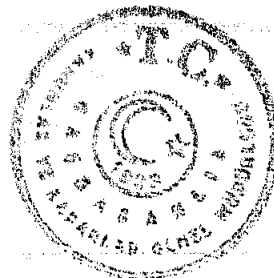
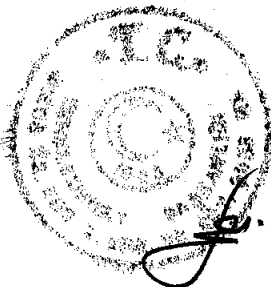
 B. ARINÇ Başbakan Yardımcısı	 A. BABACAN Başbakan Yardımcısı	 B. ATALAY Başbakan Yardımcısı	 N. ERGÜN Başbakan Yardımcısı V.
 S. ERGİN Adalet Bakanı	 F. S. HIN Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 E. BAĞIŞ Avrupa Birliği Bakanı	 N. ERGÜN Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
 F. ÇELİK Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 E. BAŞBAKAN Çevre, Şehircilik Bakanı	 A. DAVUTOĞLU Dışişleri Bakanı	 M. Z. ÇAĞLAYAN Ekonomi Bakanı
 Y. YILDIZ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 S. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 M. M. EKER Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı	 H. YAZICI Gümrük ve Ticaret Bakanı
 M. GÜLER İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 Ö. ÇELİK Kültür ve Turizm Bakanı	 M. Ş. M. EKER Maliye Bakanı
 N. AVCI Millî Eğitim Bakanı	 İ. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı	 M. MÜEZZİNOĞLU Sağlık Bakanı
 B. YILDIRIM Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı			

Dosya No.

101-706

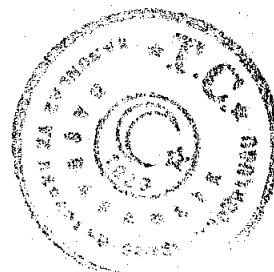
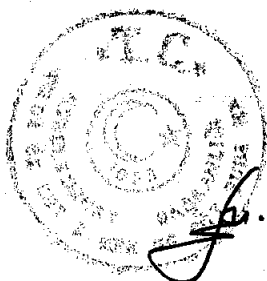
219

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE
GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ
ARASINDA İCRA EDİLECEK
KAFKAS KARTALI KÜÇÜK BİRLİK KOMANDO TATBİKATI İÇİN
EV SAHİBİ ÜLKE DESTEĞİ KOŞULLARINA İLİŞKİN
MUTABAKAT MUHTIRASI

İÇİNDEKİLER

<u>MADDE NO</u>	<u>BASLIK</u>	<u>SAYFA NO</u>
	DİBACE	3
MADDE 1	TANIMLAR	3
MADDE 2	AMAÇ VE KAPSAM	4
MADDE 3	EV SAHİBİ ÜLKENİN SORUMLULUKLARI	4
MADDE 4	GÖNDEREN ÜLKENİN SORUMLULUKLARI	5
MADDE 5	LOJİSTİK VE FİNANSMAN	6
MADDE 6	DİSİPLİN, YARGI YETKİSİ, TAZMİNAT VE DİĞER HUKUKİ HUSUSLAR	8
MADDE 7	KOMUTA VE KONTROL	9
MADDE 8	GİZLİ DERECELİ BİLGİ VE DOKÜMANIN KORUNMASI VE GÜVENLİK	9
MADDE 9	SAĞLIK HİZMETLERİ	10
MADDE 10	MİSAFİR PERSONELİNİN ÖLÜMÜ DURUMUNDA YAPILACAK İŞLEMLER	11
MADDE 11	ÇEVRENİN KORUNMASI	12
MADDE 12	UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ	12
MADDE 13	TADİL, EKLEME VE SONA ERDİRME	12
MADDE 14	YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ VE GEÇERLİLİK SÜRESİ	12
MADDE 15	METİN VE İMZA	13

14

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA, İCRA EDİLECEK KAFKAS KARTALI KÜÇÜK BİRLİK KOMANDO TATBİKATI İÇİN EV SAHİBİ ÜLKE DESTEĞİ KOŞULLARINA İLİŞKİN MUTABAKAT MUHTIRASI

DİBACE

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, Gürcistan Hükümeti, (Bundan böyle "TARAFLAR" olarak anılacaklardır), arasında askeri alanda akdedilmiş ve halen yürürlükte bulunan;

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti arasında 10 Haziran 1996 tarihinde imzalanan "Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması" hükümlerini dikkate alarak,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti arasında 04 Nisan 1996 tarihinde imzalanan "Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması" hükümlerini dikkate alarak, aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır.

MADDE 1

TANIMLAR

Bu Mutabakat Muhtırasında aşağıdaki tanımlar geçerlidir:

1. Gönderen Ülke (GÜ): Bu Mutabakat Muhtırasının amaçları doğrultusunda, tatbikatı gerçekleştirmek üzere ESÜ topraklarına, hava sahası ve karasularına herhangi bir sivil unsur, gemi, uçak, araç, teçhizat, mühimmat, füze ve hava, deniz ve kara hareket kaynakları ile destekleyen unsurlarla beraber intikal edecek askerleri gönderen ülke.
2. Ev Sahibi Ülke (ESÜ): Bu Mutabakat Muhtırasının amaçları doğrultusunda, tatbikat sırasında GÜ TARAFLARINI sınırları içerisinde karşılayan ve misafir eden ülke.
3. Ev Sahibi Ülke Desteği (ESÜD): GÜ'ye tatbikat esnasında ESÜ tarafından sağlanan sivil ve askeri hizmetler.
4. Askeri Otoriteler: Katılımcı ya da belirlenen Silahlı Kuvvetlerden, eğer gerekliyse uygulama emrinde belirtilen uygun kurum veya askeri birlik.
5. Eğitim Arazisi: ESÜ tarafından tatbikatın icra edilmesi maksadıyla hazırlanan ve geçici süre ile TARAFLARA tahsis edilen arazi veya deniz kesimi ile bunun üzerindeki hava sahası.
6. Tatbikatlar ve Eğitimler: Birlik ve bireyleri ihtiva eden tek, ikili ve çoklu tatbikatlar ile birlik değişimleri ve yetki devrini kapsar, bireylerin kurslardaki eğitimlerini kapsamaz.
7. GÜ Kıdemli Temsilcisi: ESÜ haricindeki katılımcı ülkelerin, Tatbikatta görev almak ve Gözlemci Gününe katılmak üzere gönderdikleri personeli üzerinde denetim ve yönetim yetkisine sahip kıdemli yabancı personeldir. Gözlemci gününe katılmak üzere gelen GÜ temsilcilerinin, kıdemli temsilciden rütbe ve makam itibarı ile daha kıdemli olması durumunda, Gözlemci Günü başlangıcından, Gözlemci Günü sonuçlanıp Gözlemci Gününe katılan personel ESÜ'den ayrılincaya kadar, Gözlemci Gününe katılan en kıdemli personel aynı zamanda GÜ Kıdemli temsilcisi olup, bu Mutabakat Muhtırasında belirtilen hak ve yetkileri kullanmaya ehildir.

8. Katılım Notası: ESÜ tarafından tatbikata davet edilen ülkelerin, tatbikata katılım konusunda son kararını belirten belge.

9. Niyet Notası: ESÜ tarafından tatbikata davet edilen ülkelerin, tatbikata katılım konusunda niyetlerini belirten belgedir.

MADDE 2

AMAÇ VE KAPSAM

1. Bu Mutabakat Muhtırasının amacı, ESÜ desteği kapsamında TARAFLARA ESÜ tarafından sağlanacak hizmetlerin gerçekleştirilmesini ilgilendiren politika, sorumluluklar ve genel prosedürleri belirlemektir. Bu Muhtıra ayrıca tatbikat esnasında ESÜ'nün GÜ'ye sağlayacağı desteğin standartlarını, türlerini, seviyelerini ve metotlarını açıklayacaktır.
2. Bu Mutabakat Muhtırası, TARAFLARIN taraf oldukları diğer uluslar arası anlaşmalardaki mevcut hak ve yükümlülüklerini etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

MADDE 3

EV SAHİBİ ÜLKENİN SORUMLULUKLARI

Bu Mutabakat Muhtırasının koşulları içerisinde Ev Sahibi Ülke:

1. Tatbikata katılımcı ülkeleri tatbikata zamanında davet edecektir.
2. Onaylanan tatbikat ve desteklenen planlar ile uyum içerisinde, yetki vererek ve gerekli tüm önlemleri alarak,
 - a. Belirlenmiş Giriş Noktası/Noktalarından GÜ Kuvvetlerinin kabulünde,
 - b. Belirlenmiş tatbikat alanlarına ve arazilerine intikal edilmesinde,
 - c. Tatbikat veya eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde,
 - ç. Belirlenmiş Çıkış Noktası/Noktalarından GÜ kuvvetlerinin ESÜ sınırları dışına çıkmalarında yardımcı olacaktır.
3. Onaylanan planlar ve ulusal prosedürlere dayalı olarak, ESÜ, GÜ kuvvetinin ESÜ'nün ulusal hava, deniz ve kara yollarını kullanmasına izin verecektir.
4. Tatbikat planlarında belirtilmiş olan bu kuvvetlerin ve tedarik malzemelerinin giriş, karşılama ve geri intikalini sağlamak için hava alanları ve limanların, hava, deniz, kara ve demir yollarının kullanımını kolaylaştırmak amacıyla gerekli tüm önlemleri alacaktır.
5. Özellikle istenildiği durumlarda ticari kaynaklardan alınan hizmetleri de kapsamak üzere, ihtiyaç duyulan yakıt, erzak, malzeme, araçlar, muhabere imkanları, binalar, hastaneye kaldırma hizmetleri, işçi ve diğer hizmetler de dahil olmak üzere kaynak ve malzemeleri GÜ kuvvetinin ihtiyaçlarını karşılamak için yerel kaynakların kullanımı ve tedarikine yetki vererek düzenlemeler yapacaktır.
6. Tatbikatı ve eğitimi yürütmek amacıyla GÜ kuvvetinin ihtiyacı olan malzeme, erzak, silah ve mühimmatın uygun istek süresi içinde, yürürlükteki mevzuata uygun olarak sınırları içerisine girmesi ve çıkmasına müsaade edecek ve sınırları içinde intikal etmesi için gerekli izinleri verecektir.

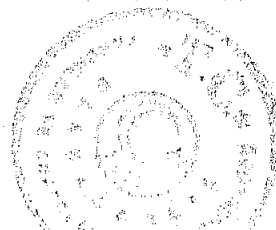
7. Tatbikat ve eğitim için gerekli gümrük işlemlerinde ve tehlikeli malzemelerin, özellikle patlayıcılar ve mühimmatın sınırlarına güvenli girişine, ülke içerisinde güvenli hareketine ve sınırlarından dışarıya güvenli çıkarılmasına yardımcı olacaktır.
8. Tatbikat sırasında, ESÜ ve GÜ Komutanlığı'nın belirlediği uygun zamanlarda ve yerlerde, tatbikat amaçları ve faaliyetleri ile uyumlu bireysel silahları ve bunların mühimmatlarını GÜ personeline taşıma yetkisi verecektir.
9. Talep edilmesi halinde, gümrük işlemleri konusunda çevirmenlik ve danışma hizmetlerini sağlayacak irtibat personeli tahsis edecektir.
10. Tatbikat ve eğitim faaliyetlerini desteklemek maksadıyla ESÜ kuralları çerçevesinde uygun telefon, faks, veri ve telsiz olanaklarının kullanılmasına izin verecektir.
11. GÜ kuvvetine verilen malzeme ve hizmetlerin, mümkün olduğunca, rütbe veya sınıf itibari ile kendi askeri personelinin malzeme ve hizmetlerine eşdeğer olmasını sağlayacaktır.
12. ESÜ'nün sağlayacağı malzeme ve hizmetler için tahmini maliyetleri tespit edecektir.
13. Tatbikat ve eğitim sırasında yürütülecek faaliyetlerle ilgili olarak, TARAFLARIN tatbikat arazisine intikalinden önce ESÜ'nün eğitim ve güvenlik düzenlemeleri hakkında bilgi verecektir.
14. Tatbikat ve eğitim sırasında, tatbikat alanında çevrenin korunması ile ilgili bio-güvenlik ve çevre konusundaki düzenlemeler, prensip ve işlemler hakkında GÜ mensuplarına bilgi verecektir.

MADDE 4

GÖNDEREN ÜLKENİN SORUMLULUKLARI

Bu Mutabakat Muhtırasının koşulları içerisinde Gönderen Ülke kuvveti:

1. ESÜ'nün tatbikat davetini müteakip tatbikata katılımı ile ilgili kararını Niyet Notası ve Katılım Notası vasıtası ile iletecektir.
2. Tatbikatı ve eğitimi, tatbikat amaçları ile uyum içerisinde, ESÜ'nün imkanları ve prosedürler dahilinde yürütecektir.
3. Tatbikat süresince yapılan faaliyetlerde ESÜ'nün eğitim ve güvenlik düzenlemelerine uyacak ve bu düzenlemelere personelinin riayet etmesini temin edecektir.
4. İlgili tatbikat planları ve talimatları ile idari ve personel konularında ortak olarak belirlenen ayrıntılı prosedür ve düzenlemelere uyacaktır. Örneğin; para transferi, tercüman desteği, ölen personelin rapor edilmesi ve iade prosedürü ve tatbikat halkla ilişkileri.
5. ESÜ'nün istihbarat prensip ve kurallarına riayet edecek, ESÜ'nün bilgisi ve izni olmaksızın, personeline gösterilen eğitim, teçhizat ve doktrin çalışmaları konusunda, üçüncü ülkelere bilgi transferi yapmayacaktır.
6. Tatbikat süresince, tatbikata katılan kuvvetlerinin korunması maksadı ile özel bir talebi varsa bunu tatbikat başlamadan makul bir süre önce ESÜ yetkililerine bildirecektir.

MADDE 5

LOJİSTİK VE FİNANSMAN

1. Tatbikat ve eğitim faaliyetleri; ESÜ'nün imkanları ve prosedürler dahilinde ve mevcut Ulusal Lojistik Destek Planları kullanılarak yürütülecektir.
2. Katılımcı ülkelerin askeri personeli, TARAFLAR arasında yapılan işlemlerle ilgili kayıt tutacaktır.
3. ESÜ askeri otoriteleri, GÜ adına bu Mutabakat Muhtırasında belirtilenler haricinde hiçbir hizmet sağlamayacaktır. GÜ tarafından, bu Muhtırada belirtilenler haricinde bir mal veya hizmet talep edilmesi durumunda, bu mal veya hizmetler sivil piyasadan bedelleri GÜ tarafından karşılanmak kaydı ile temin edebilecek ve GÜ bu maksatla, üçüncü şahıslarla kontrat akdedebilecektir.
4. GÜ yetkililerinin yukarıdaki madde çerçevesinde üçüncü şahıslarla yapacakları kontratlara konu, mal veya hizmet alımlarında herhangi bir şekilde vergi imtiyazı veya indirimi talebinde bulunulmayacaktır.
5. ESÜ, vergi ve gümrük işlemlerini yürürlükteki kanun, yönetmelik ve uluslararası Anlaşmaların müsaade ettiği ölçüde GÜ'nün menfaatine en uygun şartları göz önünde bulundurarak yapacaktır.
6. Gönderen Ülke, ilgili ikili Anlaşma koşullarına bağlı olarak ESÜ'nün gümrük ve vergi formalitelerine ve işlemlerine uyacaktır.
7. GÜ, gerektiği durumlarda ve ESÜ tarafından talep edilmesi halinde, sivil yetkililer ile tüm lojistik faaliyetlerin koordinasyonu için giriş ve çıkış noktalarında irtibat personeli bulunduracaktır.
8. GÜ, ESÜ'nün yazılı rızası olmadan destek ve hizmet imkanlarını başka bir ülke veya organizasyona geçici ya da kalıcı olarak transfer edemeyecektir.
9. GÜ'nün beraberinde getireceği silah, mühimmat ve teçhizat; ESÜ'nün tahsis edeceği ortamda kilit altında muhafaza edilecek; bunun dışında tatbikat harici ve sivil ortamda personel üzerinde silah ve mühimmat taşınmayacak ve bulundurulmayacaktır. GÜ'nün talep etmesi halinde ESÜ tarafından, tatbikat süresince kullanılacak silah, malzeme, teçhizat ve mühimmatın GÜ personeline geçici ve ücretsiz olarak kullanılmasına izin verilebilecektir. Söz konusu silah, malzeme, teçhizat ve mühimmat talebinin karşılanabilirliği ESÜ tarafından tespit edilecektir.
10. GÜ kuvvetine geçici kullanım için sağlanan tüm malzemeler itina ile kullanılacak ve normal kullanım sırasındaki aşınmalar hariç, ilgili ESÜ askeri yetkililerine çıkış öncesinde, alındıkları zamanki ile aynı durumda iade edilecektir.
11. Karşılıklı anlaşma ile ücretsiz olarak sağlanamayan destek malzemeleri ve hizmetler için ESÜ ve GÜ ödemelerin nakit para ya da eşit miktarda para transferi şeklinde yapılmasında mutabakata varabilirler. Bununla birlikte;
 - a. ESÜ'nün, GÜ kuvvetleri adına sivil firmalardan yaptığı alımlar için ödenecek ücret, kendisi için ödediği ücretten fazla olamaz. Ayrıca teslim programı ve yeri gibi farklılıklar hesaba katılır.
 - b. ESÜ tarafından, GÜ için transfer edilen malzeme ve hizmetler için ESÜ'nün ödediğinden fazla ücret ödenmez.

12. GÜ yetkililerinin bilgisi olmayan hiçbir harcama yapılmayacak ve GÜ yetkililerine bilgi verilmeden hiçbir mal veya hizmetin alımı gerçekleştirilmeyecektir. Bu şekilde alımı yapılan ve bu Mutabakat Muhtırasında ücretsiz olarak sağlanacağı belirtilen mal ve hizmetlere yönelik olarak yapılan harcamalara ait fatura veya fişler tatbikat sona ermeden, Gönderen Devlet kıdemli temsilcilerine veya onun yetkilendireceği bir başka yetkiliye onaylatılacaktır. Fatura veya fiş düzenlenemeyen hallerde, ilgili GÜ temsilcilerinin de imzalayacağı bir tutanak düzenlenecektir. Belirtilen şekilde onaylı olmayan faturaların ile tutanağı bulunmayan harcamaların ödenmesi Gönderen Ülkenin takdirindedir.

13. GÜ ticari kaynaklardan aldığı yiyecek, araç kiralaması ve çamaşır hizmeti gibi hizmet ve malzemelerinin ücretini aksi kararlaştırılmadıkça ve ücret konusunda anlaşmazlıklar yaşanmadıkça ESÜ'den ayrılmadan önce ödeyecektir.

14. ESÜ, GÜ personeline kendi personeline sağladığı kalitede yemek ve barınak imkanı sağlayacaktır.

15. Tatbikat kapsamında tehlikeli madde ve mühimmatın depolanması, taşınması, kullanımı ve elden çıkarılması hususlarında Ev Sahibi Ülkenin mevcut tüm kanun, tüzük, yönetmelik ve emirleri uygulanacaktır.

16. GÜ, Taşınacak mühimmat ile ilgili ayrıntıların (örneğin patlayıcı miktarı, mühimmat türü gibi) ilgili ESÜ askeri yetkililerine intikalden en az 45 (kırk beş) gün önce bildirilmesini sağlayacaktır. Bu tür ayrıntılar; taşınması planlanan mühimmatın veya tehlikeli maddelerin, giriş ve çıkış tarihleri de dahil olmak üzere, giriş ve çıkış noktalarını ve gönderilecekleri yerleri de kapsayacaktır. GÜ'nün eğitim ve tatbikat kapsamında getireceği tehlikeli madde ve mühimmat, söz konusu faaliyetin sona ermesini müteakip GÜ tarafından geri götürülecektir. Hibe, satış ve aktarım kabul edilmeyecektir.

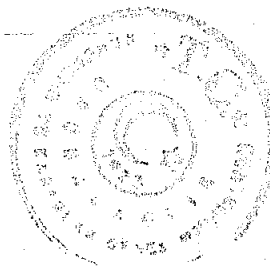
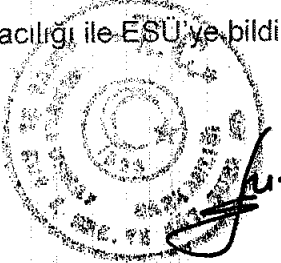
17. GÜ, ESÜ'ye tatbikat maksadı ile getireceği silah, mühimmat, savaş araç ve gereçlerinin cins, miktar ve varsa seri numarası/kafile numaralarını, bu tür malzemeler ESÜ topraklarına girmeden 45 (kırk beş) gün önce, bir liste halinde ESÜ Makamlarına verecektir.

18. GÜ, Ev Sahibi Ülke tesislerinin kullanımı ve eğitim faaliyetlerini, ESÜ ve onun Silahlı Kuvvetlerinin güvenlik kurallarına ve düzenlemelerine uyumlu olarak icra edecektir.

19. ESÜ tatbikat senaryosu dahilindeki su ve yiyeceği de ücretsiz olarak sağlayacaktır. ESÜ makamlarına önceden bildirilmek şartı ile, diyet ve geleneksel yemek seçimlerine saygılı olunacaktır. İhtiyaç duyulduğunda ESÜ tarafından Tatbikat sırasında kumanya ve yemek sağlanacaktır.

20. Tatbikat personeli ve seçkin gözlemcilerin ESÜ'ye girişine kadar intikali ve çıkışından sonraki, geri intikali ve buna ilişkin masraflar, GÜ tarafından sağlanacaktır.

21. GÜ tarafından, tatbikat personeli ve seçkin gözlemcilerin ESÜ'ye giriş yapacakları tarihler ve gümrük kapıları ile detaylı intikal planları 45 (kırk beş) gün önceden savunma/askeri ataşelikler aracılığı ile ESÜ'ye bildirilecektir.

MADDE 6

DİSİPLİN, YARGI YETKİSİ, TAZMİNAT VE DİĞER HUKUKİ HUSUSLAR

1. GÜ mensupları, Ev Sahibi Ülke sınırları içerisinde bulundukları sürece, ESÜ yasalarına saygı gösterecekler ve siyasi eylem ve söylemlerde bulunmayacaklardır.
2. GÜ personeli arasında vukuu bulabilecek ve ESÜ kanunlarınca suç olarak addedilmeyen fakat Askeri Disiplin Kanununa göre ceza ve disiplin mevzuatının uygulanmasını gerektiren durumlarda GÜ askeri disiplin mevzuatı uygulanacaktır.
3. GÜ personelinin, ESÜ ve diğer katılımcı ülke mensupları ile aralarında meydana gelebilecek ve ESÜ Kanunlarına göre suç teşkil etmeyen ancak askeri ceza ve disiplin mevzuatının uygulanmasını davet eden olaylarında, olay, disipline aykırı eylemi olduğu düşünülen personelin vatandaşı olduğu GÜ kıdemli temsilcisine intikal ettirilerek, gereğinin yapılması istenecektir. Gönderen Ülke Kıdemli Temsilcisi tarafından, ilgili hakkında yapılan işlem hakkında talepte bulunan TARAF daha sonra tatmin edici bilgi verilecektir.
4. GÜ personelinin, kendi personeli, ESÜ personeli ya da diğer GÜ personeli aleyhine ESÜ sınırları içerisinde işleyeceği disiplin mevzuatı dışında kalan suçlarda, ESÜ Kanunları ile mevzuatı uygulanacak ve ESÜ Mahkemeleri yetkili olacaktır.
5. TARAFLAR, kasıt ve ağır ihmal halleri haricinde, tatbikat sırasında ve tatbikat faaliyetlerinin icrasından ötürü birbirlerinin askeri veya sivil mallarında meydana gelen zararlara yönelik maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmayacaklar, bu tür taleplerinden feragat ettikleri kabul edilecektir.
6. TARAFLAR, kasıt ve ağır ihmal halleri haricinde, tatbikat sırasında ve tatbikat faaliyetlerinin icrasından ötürü meydana gelebilecek yaralanma ve ölüm olaylarından doğacak maddi ve manevi tazminat taleplerinden karşılıklı olarak feragat edeceklerdir.
7. GÜ mensuplarının görev dolayısı ile ve tatbikat faaliyetlerinin icrası kapsamında üçüncü şahıslara verdikleri zararlardan (ölüm ve yaralanma halleri dahil) doğan maddi ve manevi tazminat talepleri ESÜ Hukukuna göre sonuçlandırılacak ve bu tür zararlardan ötürü, sadece GÜ ve personeli sorumlu olacaktır. Birden fazla GÜ mensubunun veya GÜ ile ESÜ mensuplarının müştereken sorumlu olduğu hallerde, sorumluluk, kusurları nispetinde, alakadar ülkeler arasında paylaştırılacaktır.
8. GÜ mensuplarının görev harici durumlarda ve tatbikat faaliyetlerinin icrası kapsamında olmaksızın üçüncü şahıslara verdikleri zararlardan (ölüm ve yaralanma halleri dahil) doğan maddi ve manevi tazminat talepleri ESÜ Hukukuna göre sonuçlandırılacak ve bu tür zararlardan ötürü, sadece GÜ ve personeli sorumlu olacaktır. Birden fazla GÜ mensubunun veya GÜ ile ESÜ mensuplarının müştereken sorumlu olduğu hallerde, sorumluluk, kusurları nispetinde, alakadar ülkeler arasında paylaştırılacaktır.
9. GÜ, bulunması gerekli yerden 24 (yirmi dört) saatten fazla ayrılan veya nerede olduğu bilinmeyen personelinin durumunu ve bu personeli ile ilgili gerekli bilgileri Ev Sahibi Ülkeye derhal bildirmekle yükümlüdür.
10. Hangi hareket veya fiillerin ağır ihmal veya kasıt teşkil ettiği veya herhangi bir hareketin disiplin mevzuatı kapsamında kalıp kalmadığı konularında, ihtilaf çıkması durumunda, ihtilaf ESÜ Hukuku'nda geçerli olan prensiplere göre çözülecektir.

11. TARAFLAR, herhangi bir hukuki ihtilaf vukuunda birbirlerine gerekli olan hukuki yardımı yapmayı, bu anlamda, beraberce gerekli hukuki belgeleri oluşturmaya, karşılıklı olarak gerekli bilgi ve belgeleri vermeyi ve soruşturma makamlarının işlerini yapmalarına yardımcı olmayı kabul ederler.

12. GÜ personelinin herhangi biri ESÜ kanunları çerçevesinde gözaltına alınırsa, tatbikatı ya da eğitim faaliyetini idare eden personel, kıdemli ESÜ ve GÜ temsilcileri derhal olaydan haberdar edilecektir.

13. GÜ personelinin karıştığı bir kaza veya olayın soruşturması ESÜ'nün sorumluluğundadır. Ancak GÜ yetkilileri tüm soruşturmalarda bir gözlemci bulundurma hakkına sahip olacaklardır. Gözlemcinin soruşturmaya, çapraz sorgulama veya başka bir şekilde katılma hakkı yoktur. Soruşturma bulgu ve öneriler üzerinde gelişirken gözlemcinin bu safhalarda bulunması engellenebilir. Gözlemci doğal olarak soruşturmayı yürüten yetkiliden daha yüksek bir rütbede olmayacaktır. GÜ bir soruşturmaya katılmaktan doğan tüm masrafları üstlenecektir.

14. Kaza ve olay raporu ile soruşturmanın gizliliği ilkesinin ihlal edilmeyeceği sabit olan hallerde, yapılan usuli işlemlerin onaylı birer kopyası GÜ askeri yetkililerine verilebilir.

MADDE 7

KOMUTA VE KONTROL

1. Komuta ve kontrol düzenlemeleri, tatbikata ilişkin ulusal planlar ve prosedürler veya TARAFLAR arasında belirlenen planlar ve prosedürlere uygun olacaktır.

2. Çatışma, savaş ilanı veya benzeri durumlarda, GÜ askeri personeli hiçbir şekilde aktif harekâta görevlendirilmeyecek ve ESÜ'nün askeri yetkilileri onların kendi Hükümetlerinden talimat almalarına yardımcı olacaktır.

MADDE 8

GİZLİ DERECELİ BİLGİ VE DOKÜMANIN KORUNMASI VE GÜVENLİK

GİZLİ DERECELİ BİLGİ VE DOKÜMANIN KORUNMASI :

1. Tatbikat ile ilgili olarak oluşturulan ve teati edilen gizlilik dereceli bilgiler, TARAFLARIN ulusal güvenlik yasaları ve düzenlemelerine uygun olarak kullanılacak, iletilecek, saklanacak, kontrol edilecek ve korunacaktır.

2. Gizli dereceli bilgiler yalnızca Hükümetten Hükümete veya TARAFLARIN atanmış güvenlik yetkililerince onaylanmış olan kanallar aracılığıyla iletilecektir. Bu tür bilgiler gizlilik derecesi içerecek ve ait olduğu ülkenin gizlilik derecesi işaretine sahip olacaktır.

3. Bir TARAF, diğer TARAFÇA kendisine temin edilen gizlilik dereceli bilgi, belge ve malzemelere ilişkin olarak, bu bilgi, belge ve malzemelere en az diğer TARAFÇA verilene eşit bir gizlilik derecesi verecek ve bu amaçla gerekli güvenlik önlemlerini alacaktır.

4. Tüm Askeri Personel, tatbikatın sona ermesinden ya da bu muhtıraya göre resmi görevlerinin tamamlanmasından sonra öğrendikleri gizli dereceli bilgiyi korumaya devam edeceklerdir.

5. Her katılımcı, gizli bilgilere erişimin, yalnızca gerekli güvenlik izinlerine sahip ve tatbikata veya eğitim faaliyetlerine katılmak için gizli bilgilere özel bir ihtiyacı olan kişilerle sınırlı olmasını güvence altına alacaktır.

6. GÜ, ESÜ'nün yazılı izni olmaksızın bilgi, doküman veya üyeleri tarafından icra edilen faaliyetlere ilişkin hiçbir dokümanı diğer ülkelere veremez.
7. ESÜ, GÜ'nün yazılı izni olmaksızın bilgi, doküman veya üyeleri tarafından icra edilen faaliyetlere ilişkin hiçbir dokümanı diğer ülkelere veremez.
8. ESÜ, yetkisi olmayan personelin eğitim ve tatbikat destek alan veya alanlarına izinsiz olarak girmesine engel olacaktır.

GÜVENLİK

1. Aşağıda güvenlikle ilgili olarak belirtilen hususlar, Tatbikat süresince ESÜ tarafından sağlanacaktır:
 - a. Tesislerde bırakılacak teçhizatın emniyetini sağlayacak bu maksatla, tatbikat bölgesinin fiziki emniyetini ve ulaşım emniyetini 24 (yirmi dört) saat/7 (yedi) gün esasına dayalı olarak sağlayacaktır.
 - b. Tatbikatın tüm safhalarında, Gönderen Ülke personelinin ve seçkin gözlemcilerin ülkeye girişinden çıkışına kadar eskortlanmasını sağlayacaktır.
 - c. Tatbikata katılan Gönderen Ülke personeline, basın mensuplarına ve diğer personele giriş kartları verecektir.
2. ESÜ milli kural ve düzenlemelerini de içine alan bir brifingi hazırlayıp en geç TARAFLARIN ESÜ'ye girişinde kendilerine takdim edecektir.
3. Her katılımcı, ESÜ'nün ulaşım, barınma, eğitim ve tatbikat tesisleri/alanları ile ilgili aldığı emniyet tedbirlerini aksatmamaya özen gösterecektir.

MADDE 9

SAĞLIK HİZMETLERİ

1. GÜ, personelinin sağlık açısından tatbikata katılmak için uygun yeterlilikte olmasını, bu anlamda herhangi bir fiziki veya bedeni rahatsızlığının bulunmamasını sağlamaktan sorumlu olacaktır. GÜ tatbikat başlangıcından 45 (kırk beş) gün önce tatbikata iştirak edecek personelinin sağlık durumlarının tatbikata katılmaya elverişli olduğuna dair Sağlık Raporunu gönderecektir. GÜ personeli önceden belirlenmiş intikal süresince yetecek miktarda gerekli ilaç ve ekipman ile yola çıkacaktır.
2. Acil tıbbi muayene ve acil dış tedavisi, ESÜ'ye girişten itibaren ayrılıncaya kadar ESÜ tarafından sağlanacaktır. Bu hizmet;
 - a. Tatbikatın fiili sahası dışında kalan bölgelerde mevcut sağlık teşekküllerinden (Revir, Sağlık Ocağı, Asker Hastanesi, Genel Devlet Hastaneleri) istifade ile (özel hastane ve özel doktor hariç olmak üzere),
 - b. Tatbikat bölgesinde sıhhiye timinden oluşan bir ilk yardım noktası vasıtası ile,
 - c. Askeri ambulans ve şoförünü içerecek şekilde karşılanacaktır.
3. GÜ personeline sağlanan tıbbi destek ve dış tedavisi desteği, eğitim alanı/alanları yakınında bulunan tıbbi tesislerin yeri ve türlerini de içerecek şekilde olacaktır.

4. ESÜ, Gönderen Ülke tahliye helikopterleri de dahil olmak üzere tüm hava araçlarının herhangi bir acil durumda ilgili eğitim alanı ve ESÜ'nün hava sahasından geçişi, girişi ve çıkışına ulusal işlemlerine uygun olarak en yüksek önceliği vermeyi garanti eder.
5. Acil tıbbi müdahale ve acil diş tedavisi ile uçak ve helikopter ile tahliye ESÜ tarafından ücretsiz olarak (Askeri sağlık kurumlarınca) sağlanacaktır. Yaralı bir personelin, GÜ kuvvetlerinin seçtiği bir hastaneye transferinin ESÜ imkanları ile gerçekleştirilmesi gerektiğinde, nakil masraflarından doğacak herhangi bir yükümlülüğü GÜ yetkilileri üstlenecektir.
6. GÜ yetkilileri, helikopterler de dahil olmak üzere, hava araçları ile sivil hastaneye yapılan tahliyeye ve personele ESÜ tarafından sağlanan sivil tıbbi tedaviye ilişkin ödemeleri, herhangi bir geçerli uluslar arası veya ikili sağlık veya sosyal güvenlik anlaşmasından faydalanarak yapacaktır. Böyle bir anlaşma yok ise ödemeyi direkt olarak ESÜ'nün ilgili kurumuna yapacaktır.
7. Sıhhiye noktası acil tıbbi müdahale ve günlük vizite yapacaktır. ESÜ tarafından, çalışma saatleri dışında acil durum telefon hattı ve bir ambulans tahsis edecektir.
8. En yakın askeri hastaneye tıbbi tahliye ESÜ'nün sorumluluğudur. ESÜ hava alanına kadar ambulans sağlayacaktır. GÜ hastayı ESÜ'deki askeri sağlık kuruluşlarından farklı bir özel sağlık kuruluşuna veya başka bir ülkeye göndermek isterse, bu GÜ'nün sorumluluğu olup, bu durumda doğacak masraflar GÜ'ye ait olacaktır.
9. Gönderen Ülke tarafından, tatbikata katılacak tüm personelinin ESÜ'ye girişte yapılması gerekli Dünya Sağlık Örgütüncel belirlenen aşılardan yaptırılarak ESÜ'ye girişi sağlanacaktır. Bu maksatla Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği standart Aşı Kamelerinin yapılan aşılardan işlenmiş olarak personelin üzerinde bulunması sağlanacaktır.
10. GÜ tarafından herhangi bir rahatsızlığı olan personelin tatbikata katılımı önlenecektir. Tatbikata engel olmayacak mahiyette rahatsızlığı olan personel tatbikata katıldığı takdirde, bu personelin ilaçlarının ESÜ'ye personelle birlikte getirilmesi sağlanacaktır.

MADDE 10

MİSAFİR PERSONELİN ÖLÜMÜ DURUMUNDA YAPILACAK İŞLEMLER

1. Gönderen Ülke mensuplarından birinin ESÜ sınırları içerisinde ölümü ilgili ESÜ yetkilisine derhal bildirilecektir. Ölüm, ESÜ'nün bir doktoru tarafından belgelenecektir.
2. İlgili ESÜ yetkilisi otopsi yapılmasını gerekli görürse, otopsi ESÜ tarafından bu maksatla görevlendirilecek doktor tarafından ve ESÜ ulusal prosedürlere uygun olarak yapılacaktır. Gönderen Ülke tarafından görevlendirilebilecek bir doktor da ilgili ESÜ yetkilisi tarafından belirlenecek olan zaman ve yerde yapılacak olan otopsiye katılabilir.
3. Gönderen Ülke yetkilileri cenazenin nakli için gerekli hazırlıkları ilgili ESÜ'den gerekli yetkiyi alır almaz yapacaktır. Cenazenin ülke dışına çıkarılması ESÜ düzenlemelerine göre yapılacaktır. Talep edilmesi halinde cenazenin ESÜ sınırları dışına çıkarılması düzenlemeleri hakkında Gönderen Ülke yetkililerine bilgi verilebilir. GÜ, cenazenin ESÜ dışına gönderilmesinden doğan tüm masrafları karşılayacaktır.

4. Cenaze ve nakil işlemleri yapılırken, ESÜ yetkilileri tarafından, GÜ dinsel ve ahlaki kuralları dikkate alınacaktır.

MADDE 11**ÇEVRENİN KORUNMASI**

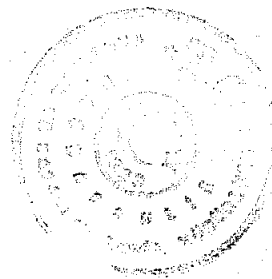
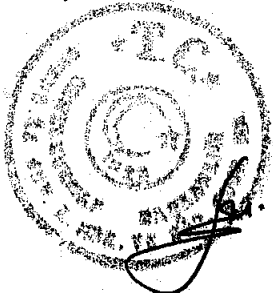
1. Tatbikatın planlama aşamasından başlayarak, icrası ve tatbikatın sona erdirilmesinden sonra sahanın eski haline getirilmesi çalışmalarını kapsayan süreçte, çevresel unsurları tüm sürece entegre edilir.
2. GÜ, ESÜ'nün çevre ile ilgili mevzuatına ve Genelkurmay Başkanlığınca bu konuda yayımlanan yönerge, talimat ve emirlere riayet edecek ve her türlü atıkları belirtilen özel yerlerde toplayacaktır. Bu özel yerler tatbikatın icrasından bir hafta önce GÜ'ye bildirilecektir.
3. Çevre yönetiminde genel ilkelerden birisi olan "Kirleten Öder" prensibine uygun olarak, çevreye verilen zararların tazmini ve atıkların yönetimine ilişkin masraflar kirleten/ atık üreticisi tarafından karşılanır.
4. ESÜ, GÜ'yü kendi çevre mevzuatı konusunda önceden bilgilendirecektir.

MADDE 12**UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ**

1. Bu Mutabakat Muhtırasının yorumlanması veya uygulanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık doğması durumunda, bu uyuşmazlıklar TARAFLAR arasında en alt düzeyde yapılacak görüşmelerle ve karşılıklı iyi niyet prensipleri çerçevesinde çözümlenecek ve çözüm için herhangi bir ulusal yada uluslar arası mahkeme, hakem, mahkeme ya da üçüncü bir TARAF önüne götürülmeyecektir.
2. Mutabakat Muhtırası ve Dibace bölümünde atıfta bulunulan ikili Anlaşma hükümlerinin çatışması halinde, ikili Anlaşmaya taraf olan TARAFLAR açısından ve spesifik konuya hasren ikili Anlaşma hükümleri uygulanacaktır.
3. Bu Mutabakat Muhtırasında zikredilmeyen diğer konularda, giriş kısmında atıfta bulunulan TARAFLAR arasında halen yürürlükte bulunan ikili anlaşmaların ilgili hükümleri geçerli olacaktır

MADDE 13**TADİL, EKLEME VE SONA ERDİRME**

1. TARAFLARDAN her biri gerektiğinde yazılı olarak bu Mutabakat Muhtırasının değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini önerebilecektir. Bu durumda bildirimin yapıldığı tarihten itibaren en geç 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlanacaktır. 15 (on beş) gün içinde görüşmelerden bir sonuç alınamaz ise, TARAFLARDAN herhangi biri 30 (otuz) günlük yazılı bir bildirimle bu Mutabakat Muhtırasını sona erdirebilecektir.
2. Mutabakat Muhtırası'nın yürürlükten kalkması, tatbikatla ilgili olarak TARAFLAR arasında görüşülmeye devam eden meselelerin işbu Mutabakat Muhtırası uyarınca halledilmesine engel teşkil etmeyecektir.
3. TARAFLARCA kabul edilen düzeltmeler, ilaveler ve değişiklikler ayrı bir mutabakatla belirlenecek, işbu Mutabakat Muhtırasının 14'üncü Maddesinin 1'inci fıkrasında belirtilen hükümler uyarınca yürürlüğe girecek ve bu Mutabakat Muhtırasının ayrılmaz bir parçası olacaktır.

MADDE 14

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ VE YÜRÜRLÜK SÜRESİ

1. İşbu Mutabakat Muhtırası; TARAFLARIN Muhtıranın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerini tamamladığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.
2. İşbu Mutabakat Muhtırası Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikatı sonuçlandırılıncaya kadar yürürlükte kalmaya devam edecektir.

MADDE 15

METİN VE İMZA

Bu Mutabakat Muhtırası, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, Türkçe, İngilizce, Azerice ve Gürcüce dillerinde üçer asıl nüsha olarak 21. Kasım 2012 tarihinde Ankara/Türkiye'de imzalanmıştır. Anlaşma metinlerinde uyumsuzluk halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına

İmza

İsim

: Mehmet ÇANLI

Rütbe ve Unvan : Albay, 2'nci Öz. Kuv. K. Yrd.

Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Adına

İmza

:

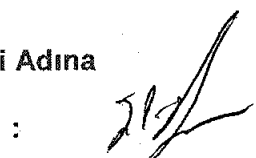
İsim

: Tofig GASIMOV

Rütbe ve Unvan : Albay Azeri Ataşe

Gürcistan Hükümeti Adına

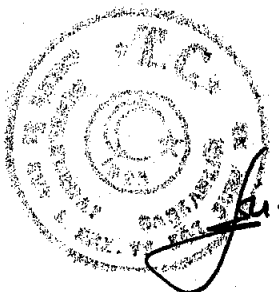
İmza

:

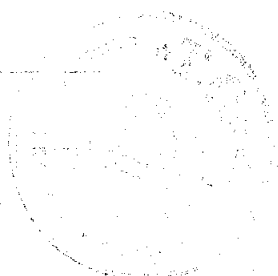
İsim

: Hamza SAMKHARADZE

Rütbe ve Unvan : Albay, Gürcistan Sav. At.

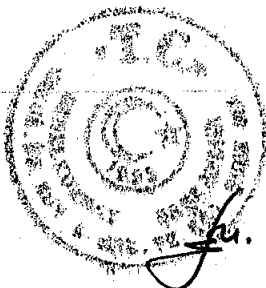

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN
AND
THE GOVERNMENT OF GEORGIA
REGARDING THE PROVISIONS OF HOST NATION SUPPORT
FOR THE EXECUTION OF CAUCASIAN EAGLE
SMALL UNIT COMMANDO EXERCISE

CONTENTS

<u>ARTICLE NO</u>	<u>TITLE</u>	<u>PAGE NO</u>
	PREAMBLE	3
ARTICLE 1	DEFINITIONS	3
ARTICLE 2	AIM AND SCOPE	4
ARTICLE 3	RESPONSIBILITIES OF THE HOST NATION	4
ARTICLE 4	RESPONSIBILITIES OF THE SENDING NATION	5
ARTICLE 5	LOGISTICS AND FINANCE	6
ARTICLE 6	DISCIPLINE, RIGHT OF JURISDICTION, INDEMNITY AND OTHER LEGAL CONSIDERATIONS	8
ARTICLE 7	COMMAND AND CONTROL	9
ARTICLE 8	SECURITY OF THE CLASSIFIED INFORMATION AND DOCUMENTS AND SAFETY	9
ARTICLE 9	HEALTH SERVICES	10
ARTICLE 10	PROCEDURES TO BE FOLLOWED IN THE EVENT OF DEATH OF THE GUEST PERSONNEL	11
ARTICLE 11	PROTECTION OF THE ENVIRONMENT	12
ARTICLE 12	SETTLEMENTS OF DISPUTES	12
ARTICLE 13	AMENDMENTS, SUPPLEMENTS AND TERMINATION	12
ARTICLE 14	ENTRY INTO FORCE AND DURATION	13
ARTICLE 15	TEXT AND SIGNATURE	13

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY, THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN AND THE GOVERNMENT OF GEORGIA, REGARDING THE PROVISIONS OF HOST NATION SUPPORT FOR THE EXECUTION OF CAUCASIAN EAGLE SMALL UNIT COMMANDO EXERCISE

PREAMBLE

The Government of the Republic of Turkey, the Government of the Republic of Azerbaijan and the Government of Georgia (hereinafter referred to as the "PARTIES"), by taking into consideration the provisions of the following agreements, that are still in effect,

The Agreement between the Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Azerbaijan for Cooperation on Military Fields of Training, Technics and Science dated 10 June, 1996,

The Agreement between the Government of the Republic of Turkey and the Government of Georgia for Cooperation on Military Fields of Training, Technics and Science dated 04 April, 1996, have agreed on the topics listed below;

ARTICLE 1

DEFINITIONS

The following definitions shall apply in this Memorandum of Understanding:

1. Sending Nation (SN): For the purposes of this Memorandum of Understanding, the nation that sends the troops that shall deploy together with the supporting components as well as civilian components, ships, aircraft, vehicles, ammunition, equipment, missile and air, sea and ground operational sources to the territories, airspace and territorial waters of the Host Nation to conduct the exercise.
2. Host Nation (HN): For the purposes of this Memorandum of Understanding, the nation that welcomes and hosts the PARTIES of the SN within its borders.
3. Host Nation Support (HNS): The civilian and military services provided by the HN to the SN during the execution of the exercise.
4. Military Authorities: This is the appropriate institution or military unit selected among the PARTIES or the determined Armed Forces that are stated in the application order if necessary.
5. Training Terrain: The terrain or sea area as well as the airspace over it prepared by the HN for the execution of the exercise and temporarily allocated for the use of the PARTIES.
6. Exercises and Trainings: It covers the commitments and unilateral, bilateral and multilateral exercises that involve units and individuals and also exchange of units and transfer of authority of units; it does not cover the trainings of the individuals in the courses.
7. Senior Representative of the Sending Nation: The senior foreign personnel who has the supervision and control authority over the personnel sent by the participating nations to serve in the exercise or to take part in the Observer's Day. In the event that the SN representatives sent to participate in the Observer's Day are senior in rank and position to the senior representative of the sending nation, the most senior personnel participating in the Observer's Day shall be the Senior Representative of the Sending Nation and shall be entitled to use the rights and authorities stated in this Memorandum of Understanding from the beginning of the Observer's Day until the end of Observer's Day and the personnel participating in the Observer's Day leaves the HN.
8. Note of Accession: The document that indicates the final resolution about the participation of the nations invited to the exercise by the HN.

9. Note of Intention: The document that declares the intention about the participation of the nations invited to the exercise by the HN.

ARTICLE 2

AIM AND SCOPE

1. The purpose of this Memorandum of Understanding is to identify policies, responsibilities and general procedures regarding the realization of the services to be provided by the HN to the PARTIES in the scope of this exercise and HNS. This Memorandum shall also clarify the standards, types, levels and methods of the support to be provided by the HN to the SN during the exercise.
2. This Memorandum of Understanding shall not be construed to affect the existing rights and obligations of the PARTIES under other international agreements to which they are PARTIES.

ARTICLE 3

RESPONSIBILITIES OF THE HOST NATION

Within the framework of the provisions of this Memorandum of Understanding;

1. HN shall invite the participating nations to the exercise in a timely manner.
2. In compliance with the ratified exercise and supported plans, by delegating power and taking all necessary measures, HN shall assist in
 - a. Receiving the SN forces in the Specified Entry Point/Points
 - b. Deploying into the defined exercise areas and terrains,
 - c. Fulfilling the exercise and training activities,
 - d. Ensuring the departure of the SN forces from the HN borders through the Specified Exit Point/Points.
3. In accordance with the ratified plans and national procedures, HN shall permit the use of HN's national and air, sea and highways by the SN forces.
4. It shall take all measures to facilitate the use of airfields, seaports and air, sea, highways and railways in order to provide the entry in, receiving and redeployment of these forces and supply materials stated in the exercise plans.
5. It shall make necessary arrangements in order to meet the needs of the SN forces by authorizing the use and provision of local sources including the needed fuel, provisions, materials, vehicles, communication means, buildings, hospitalization services, workers and other services in a way to cover the services provided from commercial sources when required.
6. It shall allow the entry and exit of the materials; provisions, weapons and ammunition needed by the SN forces in and from its territories for the execution of the exercise and training activity and shall give necessary permissions for the deployment within its borders.
7. It shall assist in the customs procedures necessary for the exercise and training activities and in the safe entry in its borders, movement in the country and exit from its territories of the dangerous materials especially of explosives and ammunition.

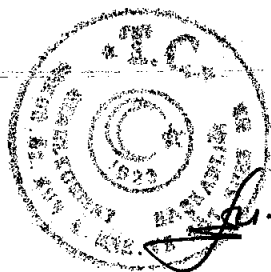
8. When and where found appropriate by the HN and SN Commands during the exercise, it shall give the SN personnel the permission to carry individual weapons and their ammunition that are in conformity with the purposes and activities of the exercise.
9. If requested, liaison personnel to provide interpretation and consultancy services concerning customs procedures shall be tasked.
10. It shall allow the use of relevant telephone, fax and data and radio utilities in order to support exercise and training activities within the framework of the HN's regulations.
11. It shall ensure that the materials and services provided to the SN forces are equivalent to those provided to its own military personnel with the same rank and position.
12. The estimated cost of the materials and services provided by the HN shall be established.
13. Regarding the activities to be conducted during the exercise and training activity, it shall give a briefing on the training and security regulations of the HN before the arrival of the PARTIES into the exercise area.
14. During the exercise and training, it shall give information to the SN members on bio-security and environmental regulations, principles and procedures regarding the protection of the environment in the exercise area.

ARTICLE 4

RESPONSIBILITIES OF THE SENDING NATION

Within the framework of the provisions of this Memorandum of Understanding, the Sending Nation (SN) force:

1. Upon HN's invitation to the exercise, it shall state its decision to participate in the exercise through Note of Accession and Note of Intention.
2. In harmony with the purposes of the exercise, it shall conduct the exercise and training activity in the scope of the capabilities and procedures of the HN.
3. It shall obey and make its personnel conform to the training and security regulations of the HN in the activities to be conducted during the exercise.
4. It shall comply with the detailed procedures and arrangements mutually defined regarding the related exercise plans and instructions as well as administrative and personnel matters which include money transfer, interpreter support, reporting the dead personnel and return procedures and public relations of the exercise.
5. It shall conform to the intelligence principles and rules of the HN and shall not transfer to the third nations the information on the training, equipment and doctrines provided to its personnel.
6. During the exercise, if it has any demand about the protection of its forces participating in the exercise it shall notify the HN authorities of these demands within a reasonable time frame before the exercise starts.

ARTICLE 5

LOGISTICS AND FINANCE

1. Exercise and training activities shall be conducted using the present National Logistic Support Plans and within the capabilities and procedures of the HN.
2. The military personnel of the PARTIES shall record the procedures followed among the PARTIES.
3. The military authorities of the HN shall not provide the SN any services except those identified in this MOU. In case of a request by the SN for any good or service, these goods or services may be procured from the market provided that the SN bear the prices and for this purpose, the SN may make a contract with the third persons.
4. No requests shall be made for tax exemption or reduction in any way in the acts of procurement of goods and services relating to the contract that shall be made by the SN authorities with the third persons within the framework of the abovementioned article.
5. The HN shall conduct the taxation and customs procedures to the extent that the current laws, regulations and international agreements allow considering the most convenient conditions to the interest of the SN.
6. The SN shall obey the provisions and the procedures of the HN for taxation and customs depending upon the related bilateral Agreement.
7. The SN, if necessary and upon the request of the HN, shall assign liaison personnel at entry and departure points for the coordination of all the logistic activities with the civilian authorities.
8. The SN shall not transfer the capability of support and service temporarily or permanently to another nation or organization without the written consent of the HN.
9. The weapon, ammunition and equipment brought by SN will be kept under lock and key in a place that will be allocated by the HN; except for the exercise, no personnel shall have and carry weapon and ammunition on himself in the civilian environment. Upon the request of the SN, the HN may allow the use of weapon, material, equipment and ammunition to be used during the exercise temporarily and free of charge. Whether the provision of said weapon, material, equipment and ammunition is possible or not shall be established by the HN.
10. All the materials provided for the SN force for temporary use shall be used carefully and except for the corrosion during the normal use; they shall be delivered to the related military authorities of the HN in the same condition as in the time when they were taken.
11. The SN and the HN may agree upon the matter that the payment will be made in the form of cash or transfer of equivalent money for the support items and services that cannot be provided free of charge through bilateral agreement. In addition;
 - a. The payment to be made for the purchases of the HN from civilian companies on behalf of the SN forces may not be a greater than that HN would make for its purchases. Additionally, the differences such as delivery schedule and location are taken into account.
 - b. The greater amount of expenses than the one paid by the HN for the materials and services transferred by the HN for the SN shall not be borne.

12. Any expenses on behalf of the SN without the knowledge of the SN authorities shall be avoided and no property and service shall be purchased without the information of the SN authorities. The senior representatives of the SN or another authority assigned by the SN shall approve the bills and receipts concerning the expenses made to purchase property and service on behalf of the SN. In the case that no bill or receipt has been produced, an official record, to be signed by the related SN authorities, shall be prepared. The payment of the expenses without an official report as well as the bills without the approval as identified depends on the judgment of the SN.

13. Unless otherwise agreed and disputes arise, the price for the goods and services purchased by the SN from commercial resources such as food, charter and laundry service shall be paid by the SN prior to its departure from the HN.

14. The HN shall provide the SN personnel with catering and quartering of the same quality as it provides its own personnel.

15. All the current laws, rules and regulations and orders of the HN on storage, transportation, usage and disposal of hazardous material and ammunition within the framework of the exercise shall be applied.

16. The SN shall ensure that the military authorities of the HN are informed of the details about the ammunition to be carried (e.g. the amount of explosives, type of ammunition etc.) 45 (forty five) days prior to the deployment. This information shall include the entry and departure points and the delivery place of ammunition or hazardous materials the transmission of which is planned, including the dates of entry and departure. The hazardous material and ammunition brought by SN for the purpose of the exercise will be taken away when the exercise is over. No donation, sale or transfer will be accepted.

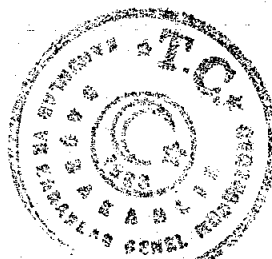
17. The SN shall submit a list of the type, amount, and, if relevant, the serial number/lot number of the weapons, ammunition, battle tools and wherewithal which will be transmitted for the purpose of exercise to the Host Nation Authorities 45 (forty five) days prior to their entry into the territory of the HN.

18. The SN shall use the facilities of the HN and conduct the training activities in accordance with the HN and its armed forces security rules and regulations.

19. The HN shall provide the food and water involved in the exercise scenario free of charge. Provided that the authorities of the HN are informed in advance, diets and traditional meal choices shall be respected. Ration and meal shall be provided whenever it is needed during the exercise.

20. The expenses relating to the deployment of exercise personnel and distinguished observers until their entry into the HN and expenses relating to their redeployment to their countries upon departure of HN shall be borne by the SN.

21. Along with the detailed movement plans, the dates and the ports of entry of exercise personnel and the distinguished observers to the HN shall be reported to the HN through Defence/Military attaches by the SN 45 (forty five) days prior to their entry.

ARTICLE 6

DISCIPLINE, RIGHT OF JURISDICTION, INDEMNITY AND OTHER LEGAL

CONSIDERATIONS

1. The SN members shall comply with the legislation of the HN and shall not have political acts and discourse during their stay within the borders of the HN.
2. In the events between the SN personnel that are not regarded as crime according to HN law but inviting the execution of the penal and disciplinary legislation according to Military Disciplinary Law, the military disciplinary legislation of the SN shall be applied.
3. In the events between the SN personnel and the HN and other PARTIES that are not regarded as crime according to HN law but inviting the execution of the penal and Military disciplinary legislation, the said event shall be reported to the senior representative of the SN whose personnel is thought to have violated the discipline and a request shall be made for the necessary action. The senior representative of the SN shall give the satisfactory information about the action taken for the event to the demanding PARTY.
4. In the event of the crimes that were committed by the SN personnel against its own personnel, the HN personnel or other SN personnel within the borders of the HN and that are not included in disciplinary legislation, the law and legislation of the HN shall be applied and the authority shall be the courts of the HN.
5. The PARTIES shall make no claim for pecuniary damages and the damages for mental anguish about the damages to other's military and civilian properties caused by the performance of the exercise activities or during the exercise excluding the cases of intention or gross negligence and they shall be regarded as renounced their claims.
6. The PARTIES shall bilaterally renounce their claims for pecuniary damages and the damages for mental anguish about the events of injury and death caused by the performance of the exercise activities or during the exercise excluding the cases of intention or gross negligence.
7. The claims for pecuniary damages and the damages for mental anguish emerging from the damages to third persons (including the cases of death and injury) caused by the SN members on account of duty and within the scope of the execution of the exercise activities shall be concluded in accordance with the HN Law and only the SN and its personnel shall be responsible for these damages. In the events that more than one SN member or SN and HN members have the joint responsibility, the responsibility shall be shared among the related countries in proportion to their deficiencies.
8. The claims for pecuniary damages and the damages for mental anguish emerging from the damages to third persons (including the cases of death and injury) caused by the SN members without account of duty and within the scope of the execution of the exercise activities shall be concluded in accordance with the HN Law and only the SN and its personnel shall be responsible for these damages. In the events that more than one SN member or SN and HN members have the joint responsibility, the responsibility shall be shared among the related countries in proportion to their deficiencies.

9. The SN is obliged to inform the HN immediately of the situation of and the necessary information about its personnel who leaves the place where he is needed more than 24 hours and whose location is not known.

10. In case of any dispute about which action or activity consisted of gross negligence or intention or about whether any action is within the scope of disciplinary legislation or not, the dispute shall be resolved according to the current principles of HN Law.

11. PARTIES agree upon providing the necessary legal assistance, in this context, upon preparing the necessary legal documents together, exchanging the necessary information and documents and assisting the investigation agencies with their work in occurrence of any legal dispute.

12. If any SN personnel are taken into custody under the law of HN, the personnel who conduct the exercise and the training activity shall inform the senior representatives of HN and SN immediately of the event.

13. The investigation of an incident or an accident including the SN personnel is the responsibility of the HN. However, the authorities of the SN shall have a right to have an observer in all investigations. The observer does not have the right to participate in the investigation through cross-questioning or in another way. As the investigation progresses through information and findings, the observer may be precluded from participating in these phases. The observer shall not naturally have a higher rank than the person who conducts the investigation. The SN shall bear all the costs resulting from the participation in an investigation.

14. In the events in which it is precisely known that the confidentiality of investigation principle as well as the accident or incident report will not be violated, an attested copy of each procedural operations may be given to the military authorities of the SN.

ARTICLE 7

COMMAND AND CONTROL

1. Command and control regulations shall comply with the plans and procedures concerning the exercise or the plans and procedures agreed by the PARTIES.

2. In case of engagement, declaration of war or similar events, the SN personnel shall not be assigned in active operations in any way and the military authorities of the HN shall assist them in receiving instructions from their respective Governments.

ARTICLE 8

SECURITY OF THE CLASSIFIED INFORMATION AND DOCUMENTS AND SAFETY

SECURITY OF THE CLASSIFIED INFORMATION AND DOCUMENTS:

1. The collected and exchanged classified information concerning the exercise shall be used, sent, saved, controlled and preserved in accordance with the PARTIES' respective national laws and regulations.

2. The classified information shall be forwarded only from Government to Government or through the channels approved by the assigned security authorities of the PARTIES. This kind of information shall include security classification and shall have the security classification mark of the country which it belongs on it.

3. Either PARTY shall classify the information, documents and materials, which are provided by the other PARTY, at least with an equal classification degree, which is used by the other PARTY, and shall take the necessary measures to that end.

4. All Military Personnel shall continue to protect the classified information, which they obtained, after the completion of the exercise or their official duty according to this agreement.

5. Each participant shall ensure that the access to the classified information is limited to those who have the necessary security authorization and those who have a special need to participate the training or the exercise.

6. The SN shall not give any information, document or documents to be provided within the scope of the activities performed by its members to other countries without written approval of the HN.

7. The HN shall not give any information, document or documents to be provided within the scope of the activities performed by its members to other countries without written approval of the SN.

8. The HN shall prevent the unauthorized personnel from entering the area/areas of training and of exercise support without permission.

SAFETY:

1. The following concerning the security shall be provided by the HN during the exercise:

a. The security of the equipment that will be left in the facilities and the physical security of exercise area and the security during transportation on and out of exercise area on a 24-7 basis.

b. The escort of the SN personnel and the distinguished observers during all phases of the exercise from their entry into the country till their departure.

c. Clearance for the SN personnel, members of press and other personnel involved in the exercise.

2. The HN shall prepare a briefing covering the national rules and regulations and present it to the PARTIES during their entry into the HN at the latest.

3. Each participant shall observe the measures taken by the HN pertaining to transport, quartering, and the training and exercise areas/facilities.

ARTICLE 9

HEALTH SERVICES

1. The SN shall be responsible for ensuring that its personnel is in an appropriate condition in terms of health for the participation in the exercise and that he does not have any physical or personal inconvenience in this context. The SN shall submit the medical report indicating that the medical condition of its own personnel is convenient for the participation in the exercise to the HN 45 (forty five) days prior to the beginning of the exercise. The SN personnel shall set off with a sufficient amount of medicine and equipment during the predetermined movement.

2. The HN shall provide the medical emergency examination and dental emergency treatment during the period from the entry into HN to the departure. This service shall be provided:

a. Through benefiting from available medical organizations (Infirmary, Village Clinic, Army Hospital, General Government Hospitals excluding Special Doctors and Special Hospitals) outside the active area of exercise.

- b. Through a first aid station comprised of medical team in the area of exercise,
 - c. In a way to include military ambulance and a driver.
3. The medical support and dental treatment support provided for the SN personnel shall be accomplished in a way to include the location and types of the facilities close to the exercise area/areas.
 4. The HN guarantees that it shall give the first priority to the passing by, entry into and departure from its air space of all aircraft of the SN including evacuation helicopters in accordance with its national procedures in any emergency.
 5. Along with the emergency medical examination and dental emergency treatment, medical evacuation within the borders of the HN shall be provided by the HN (by military medical organizations) free of charge. In case of a necessity to transfer a patient to a hospital chosen by the SN forces using the capabilities of the HN, the authorities of the SN shall take any responsibility resulting from the expenses of transport and the chosen hospital.
 6. The authorities of the SN shall make the payments for the evacuation to the civilian hospital through aircraft and for the civilian medical treatment of the personnel provided by the HN utilizing any effective international or bilateral medical or social security agreement. If such an agreement is not available, the SN authorities shall make the payment directly to the related institutions of the HN.
 7. The medical station shall provide emergency treatment and daily rounds. The HN shall allocate emergency telephone lines and an ambulance that will operate outside the working hours.
 8. The medical evacuation to the closest army hospital is the responsibility of the HN. The HN shall provide ambulance to the airport. In case that the SN would like to send the patient to a medical organization other than those in the HN or to another country, this shall be the responsibility of the SN and the additional costs resulting from that occasion shall be borne by the SN.
 9. The SN shall ensure that all its personnel have been vaccinated against the diseases determined by World Health Organization before their entry into the HN, and to that end, the personnel shall be obliged to possess the standard certificates of vaccination determined by World Health Organization indicating the vaccination of the personnel.
 10. The SN shall prevent the participation of the personnel who have an illness in the exercise. In the event that the personnel who have an illness that will not cause any inconvenience in terms of health participates in the exercise, it shall be ensured that the medicine of that personnel is also taken to the HN with him.

ARTICLE 10

PROCEDURES TO BE FOLLOWED IN THE EVENT OF DEATH OF THE GUEST PERSONNEL

1. The death of one of the Guest personnel within the borders of the HN shall be immediately reported to the authority of the HN. The physician of the HN shall document the death.
2. If the related authority of the HN concludes that an autopsy is necessary, the autopsy shall be performed by the HN in accordance with the national procedures of the HN by a physician who will be assigned for this purpose. A physician assigned by SN may participate in the autopsy which will be carried out at the time and place that will be defined by HN authorities.

3. The authorities of the SN shall make the required preparations for the transport of corpse as soon as they have the necessary authority from HN. The corpse shall be taken abroad in accordance with the regulations of the HN. If it is requested, the information about the regulations concerning taking the corpse abroad may be given to the authorities of the SN. All the costs resulting from taking of the corpse outside the HN shall be borne by the SN.
4. The authorities of the HN shall observe the religious and ethical codes of the SN while performing the funeral and transport.

ARTICLE 11

PROTECTION OF THE ENVIRONMENT

1. In process which comprises the phases beginning with exercise planning, execution and after conclusion of exercise efforts to clean the theater area, environmental concerns will be integrated into whole exercise events.
2. SN will comply with all environmental regulations set by the Government of HN or Ministry of Defence / General Staff Command of HN, and all waste will be compiled in HN designated areas. The location(s) of these designated areas will be notified to SNs one week prior to exercise period.
3. In accordance with the general principle of environmental management "Cost lie where it falls", the reimbursement of all harms to environment and the costs of waste management will be responsibility of the Participants who produces waste.
4. HN will notify SNs about HN's environmental regulations prior to exercise.

ARTICLE 12

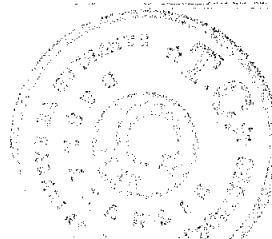
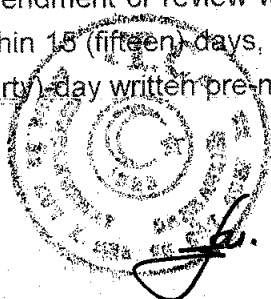
SETTLEMENT OF DISPUTES

1. Should any controversy arise as to the interpretation or implementation of this MOU, the PARTIES shall seek to settle the dispute through consultations or negotiations at the lowest level and under the principles of bilateral bona fides and the dispute shall not be referred to any third PARTY or any international platform, court or tribunal for resolution.
2. In the event that the provisions of the Memorandum of Understanding and the Agreement are in conflict, the conditions of the Agreement shall apply depending on the specific issue and in terms of the participating PARTIES to the Agreement.
3. For those matters, which are not specified in the present Memorandum of Understanding, the related provisions of the current "Agreement" mentioned in the preamble part shall apply.

ARTICLE 13

AMENDMENTS, SUPPLEMENTS AND TERMINATION

1. Either PARTY, if it deems necessary, may propose in written an amendment or review of this Memorandum of Understanding. In this case, the PARTIES shall begin discussions for the amendment or review within 30 (thirty) days of amendment proposal. If no result can be obtained within 15 (fifteen) days, either PARTY may terminate this Memorandum of Understanding with a 30 (thirty) day written pre-notification.

2. Termination of this MOU shall not affect to resolution of any disputes arising between the PARTIES related to the exercise in accordance with this MOU.

3. The amendments and supplements shall be concluded as separate documents, will enter into force according to the procedures explained in Article 14.1., and will be the integral part of this MOU.

ARTICLE 14

ENTRY INTO FORCE AND DURATION

1. The Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of the receipt by the Parties of the last written notification through diplomatic channels confirming the completion of their respective internal procedures required for the entry into force of this Memorandum of Understanding.

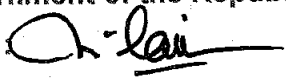
2. This Memorandum of Understanding shall remain in force until the end of Caucasian Eagle Small Unit Commando Exercise.

ARTICLE 15

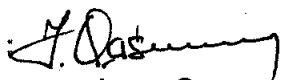
TEXT AND SIGNATURE

This Memorandum of Understanding is done in three original copies, in Turkish, English Azerbaijani and Georgian languages, each texts being equally authentic. This MOU is signed in Ankara/Turkey on the date of 21st November 2012. In case of divergence in interpretation, English text shall govern.

For the Government of the Republic of Turkey

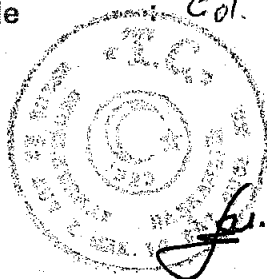
Signature :
Name : Mehmet GANLI
Title : Colonel, 2nd SF Dep. Cdr.

For the Government of the Republic of Azerbaijan

Signature :
Name : Tofiq Qasimov
Title : Colonel MA

For the Government of Georgia

Signature :
Name : Mamuka Samkharadze
Title : Col. DA of Georgia

**Türkiyə Respublikası Hökuməti,
Azərbaycan Respublikası Hökuməti və
Gürcüstan Hökuməti arasında keçiriləcək
xüsusi təyinatlı kiçik bölmələrin "Qafqaz Qartalı"
təlimi üçün ev sahibi ölkə dəstəyinin şərtlərinə dair**

ANLAŞMA MEMORANDUMU

Bundan sonra "Tərəflər" adlandırılacaq, Türkiyə Respublikası Hökuməti, Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Gürcüstan Hökuməti arasında hərbi sahədə imzalanmış və hazırda qüvvədə olan aşağıdakı sazişlərin müddəalarını nəzərə alaraq:

1996-cı il 10 iyun tarixli Türkiyə Respublikası Hökuməti ilə Azərbaycan Respublikası Hökuməti arasında "Hərbi təlim, texniki və elmi sahədə əməkdaşlıq haqqında Saziş",

1996-cı il 4 aprel tarixli Türkiyə Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Hökuməti arasında "Hərbi təlim, texniki və elmi sahədə əməkdaşlıq haqqında Saziş",

aşağıda göstərilən mövzular barədə razılığa gəldilər:

**Maddə 1
Anlayışlar**

Bu Anlaşma Memorandumunda aşağıdakı anlayışlardan istifadə olunur:

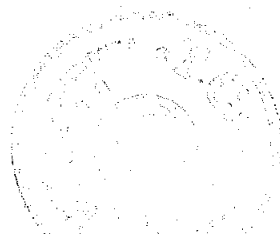
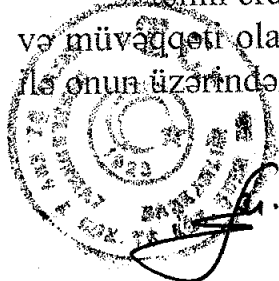
1. Göndərən Ölkə (GÖ): bu Anlaşma Memorandumunun məqsədləri istiqamətində təlimi həyata keçirmək üçün Ev Sahibi Ölkə (ESÖ) ərazisinə, hava məkanı və məhəlli sularına hər hansı mülki element, gəmi, təyyarə, maşın, təchizat, sursat, mərmə və hava, dəniz və yerüstü əməliyyat vasitələri ilə dəstəkləyən elementlərlə bərabər qoşun dəstələrini də göndərən ölkə;

2. Ev Sahibi Ölkə (ESÖ): bu Anlaşma Memorandumunun məqsədləri üçün GÖ Tərəflərini öz hüdudları daxilində qarşılayan və qonaq edən ölkə;

3. Ev Sahibi Ölkə Dəstəyi (ESÖD): GÖ-yə təlim zamanı ESÖ tərəfindən təmin edilən mülki və hərbi xidmətlər;

4. hərbi orqanlar: Tərəflər və ya müəyyən silahlı qüvvələr arasından seçilən, lazım gəldikdə tətbiq əmrində göstərilən müvafiq qurum və ya hərbi bölmə;

5. təlim ərazisi: ESÖ tərəfindən təlimin keçirilməsi məqsədi ilə hazırlanan və müvafiq olaraq Tərəflərin istifadəsi üçün ayrılan ərazi və ya dəniz sektoru ilə onun üzərindəki hava məkanı;

6. təlimlər və treyninqlər: bölmə və fərdləri ehtiva edən birtərəfli, ikitərəfli və çoxtərəfli təlimlərlə bölmələrin dəyişmələrini və səlahiyyət dövrünü əhatə edir, fərdlərin kurslardakı təlimini əhatə etmir;

7. GÖ-nün baş nümayəndəsi: iştirakçı ölkələrin, təlimdə vəzifə yerinə yetirmək və Müşahidəçi Günündə iştirak etmək üçün göndərdikləri şəxsi heyəti üzərində nəzarət və rəhbərlik etmə səlahiyyətinə malik heyət üzvüdür. Müşahidəçi Günündə iştirak üçün gələn GÖ təmsilçilərinin baş nümayəndədən rütbə və vəzifə etibarilə daha yüksək olarsa, Müşahidəçi Gününün başlanğıcından Müşahidəçi Gününün yekunlaşdırılıb Müşahidəçi Günündə iştirak edən şəxslərin ESÖ-dən ayrılmasına qədər, Müşahidəçi Günündə iştirak edən yüksək səviyyəli şəxs eyni zamanda GÖ-nün baş nümayəndəsi olaraq, bu Anlaşma Memorandumunda müəyyən edilən hüquq və səlahiyyətlərdən istifadə etmə imkanlarına malikdir;

8. İştirak Notası: ESÖ tərəfindən təlimə dəvət edilən ölkələrin təlimdə iştirak etmək barədə son qərarını bildirən sənəd;

9. Niyyət Notası: ESÖ tərəfindən təlimə dəvət edilən ölkələrin təlimdə iştirak etmək niyyətlərini bildirən sənəd.

Maddə 2

Məqsəd və əhatə dairəsi

1. Bu Anlaşma Memorandumu ESÖ-nün dəstəyi və bu təlim çərçivəsində Tərəflərə ESÖ tərəfindən təmin ediləcək xidmətlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı siyasəti, cavabdehlikləri və əsas prosedurları müəyyənləşdirməyi nəzərdə tutur. Bu Memorandum, həmçinin təlim zamanı ESÖ-nün GÖ-yə təmin edəcəyi dəstəyin standart, növ, səviyyə və metodlarını açıqlayır.

2. Bu Anlaşma Memorandumu Tərəflərin iştirakçısı olduğu digər beynəlxalq müqavilələrdəki hüquq və öhdəliklərinə təsir edəcək şəkildə təfsir olunmur.

Maddə 3

Ev Sahibi Ölkənin cavabdehlikləri

ESÖ bu Anlaşma Memorandumunun şərtləri daxilində:

1. iştirakçı ölkələri təlimə vaxtında dəvət edir;

2. təsdiq edilmiş təlim və dəstəklənən planlara müvafiq olaraq səlahiyyət verərək və bütün lazımi tədbirləri görərək ESÖ:

a) müəyyən edilmiş giriş məntəqəsindən (məntəqələrindən) GÖ qüvvələrinin qəbulunda,

b) müəyyən edilmiş təlim sahələrinə və ərazilərinə hərəkət etməsində,

c) təlim və ya treyninq fəaliyyətlərinin həyata keçirilməsində,

d) müəyyən edilmiş çıxış məntəqəsindən (məntəqələrindən) GÖ qüvvələrinin ESÖ-nün hüduqları xaricinə çıxmalarında kömək göstərir.

3. təsdiq edilən planlar və milli prosedurlara müvafiq olaraq, ESÖ GÖ qüvvələrinin ESÖ-nün hava, dəniz və quru yollarından istifadəsinə icazə verir;

4. təlim planlarında göstərilmiş bu qüvvələrin və tədarük materiallarının giriş, qarşılama və geriye daşınmasını təmin etmək üçün aerodromlar və limanlar, hava, dəniz, quru və dəmir yollarının istifadəsini asanlaşdırmaq məqsədi ilə bütün lazımi tədbirləri görür;

5. tələb yarandığı hallarda ticari mənbələrdən alınan xidmətləri də əhatə etməklə, ehtiyac duyulan yanacaq, ərzaq, material, maşınlar, rabitə imkanları, binalar, xəstəxanaya çatdırma xidmətləri, yardımçı və digər xidmətlər də daxil olmaqla, vasitə və materialları GÖ-nün qüvvələrinin ehtiyaclarını ödəmək üçün yerli mənbələrin istifadəsinə və tədarükünə səlahiyyət verərək tənzimləyir;

6. təlimi və treyninqi icra etmək məqsədi ilə GÖ-nün qüvvələrinin ehtiyac duyduğu material, ərzaq, silah və sursatın ərazisinə daxil olmasına, çıxmasına və hüduqları daxilində hərəkət etməsinə lazımi icazələri verir;

7. təlim və treyninq üçün lazım olan gömrük prosedurlarında və təhlükəli materialların, xüsusilə partlayıcılar və sursatın hüduqlarına təhlükəsiz girişinə, ölkə daxilində təhlükəsiz hərəkətinə və hüduqlarından kənara təhlükəsiz çıxarılmasına köməklik göstərir;

8. təlim zamanı, ESÖ-nün və GÖ Komandanlığının müəyyənləşdirdiyi münasib vaxtlarda və yerlərdə GÖ-nün şəxsi heyətinə təlimin məqsədləri və fəaliyyətlərinə uyğun olan fərdi silahları və onların sursatlarını daşıma səlahiyyəti verir;

9. tələb olunduğu təqdirdə, gömrük prosedurları ilə bağlı tərcüməçilik və konsultasiya xidmətlərini təmin edən əlaqələndirici şəxsi heyəti ayırır;

10. təlim və treyninq fəaliyyətlərini dəstəkləmək məqsədi ilə ESÖ qaydaları çərçivəsində telefon, faks, məlumat və radiostansiya imkanlarının istifadəsinə icazə verir;

11. GÖ-nün qüvvələrinə verilən material və xidmətlərin, imkan daxilində, rütbə və qoşun növü etibarilə öz hərbi şəxsi heyətinə verilən material və xidmətlərə bərabər olmasını təmin edir;

12. ESÖ tərəfindən təmin edilən material və xidmətlər üçün təxmini qiymətləri müəyyənləşdirir;

13. təlim və treyninq ərzində həyata keçiriləcək fəaliyyətlərlə bağlı olaraq, Tərəflərin təlim ərazisinə hərəkətindən əvvəl ESÖ-nün treyninq və təhlükəsizlik qaydaları haqqında məlumat verir;

14. təlim və treyninq zamanı, təlim sahəsində ətraf mühitin qorunması ilə bağlı biotəhlükəsizlik və ətraf mühit mövzusunda qayda, prinsip və prosedurlar haqqında GÖ-nün nümayəndələrinə məlumat verir.

Maddə 4

Göndərən Ölkənin cavabdehlikləri

Bu Anlaşma Memorandumunun şərtləri daxilində Göndərən Ölkənin (GÖ) qüvvələri:

1. ESÖ-nün təlimə dəvətini aldıqdan sonra təlimdə iştirakla bağlı qərarını Niyyət Notası və İştirak Notası vasitəsilə bildirir;

2. təlimi və treyninqi, təlimin məqsədlərinə uyğun olaraq, ESÖ-nün imkanları və prosedurları daxilində həyata keçirir;

3. təlim zamanı həyata keçirilən fəaliyyətlərdə ESÖ-nün treyninq və təhlükəsizlik qaydalarına riayət edir və bu qaydalara şəxsi heyətin riayət etməsini təmin edir;

4. müvafiq təlim planları və təlimatları ilə inzibati və şəxsi heyət məsələlərində birgə müəyyənləşdirilən təfərrüatlı prosedur və qaydalara riayət edir. Məsələn, pul köçürmələri, tərcüməçi dəstəyi, vəfat edən şəxsi heyət haqqında məruzə edilməsi və geriye göndərilməsi proseduru və təlimin ictimaiyyətlə əlaqələri;

5. ESÖ-nün kəşfiyyat prinsipi və qaydalarına riayət edir, ESÖ-nün məlumatı və icazəsi olmadan şəxsi heyətinə göstərilən treyninq, təchizat və nəzəri çalışmalar mövzusunda üçüncü ölkələrə məlumat vermir;

6. təlim zamanı təlimdə iştirak edən qüvvələrinin qorunması üzrə xüsusi bir tələbi olsa, bunu təlim başlanmasından kifayət qədər əvvəl ESÖ-nün səlahiyyətli şəxslərinə bildirir.

Maddə 5

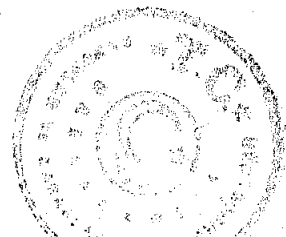
Maddi-texniki təminat və maliyyələşdirmə

1. Təlim və treyninq fəaliyyətləri ESÖ-nün imkanları və prosedurları daxilində və mövcud Milli Maddi-Texniki Təminat Dəstəyi Planları istifadə edilərək həyata keçirir.

2. İştirakçı ölkələrin hərbi şəxsi heyəti Tərəflər arasında icra edilən prosedurlarla bağlı qeydiyyat aparır.

3. ESÖ-nün hərbi orqanları GÖ-yə bu Anlaşma Memorandumunda göstərilənlər xaricində heç bir xidmət göstərmir. GÖ tərəfindən bir mal və ya xidmətin tələb edilməsi halında bu mal və ya xidmətlər daxili bazardan qiymətləri GÖ tərəfindən ödənilməklə təmin edə və GÖ bu məqsədlə üçüncü şəxslərlə kontrakt bağlaya bilər.

4. GÖ-nün səlahiyyətli şəxslərinin yuxarıdakı maddə üzrə üçüncü şəxslərlə bağladıkları kontraktlarda mal və ya xidmət satınalmalarında hər hansı şəkildə vergi imtiyazı və ya endirimi tələbi olmur.

5. ESÖ vergi və gömrük prosedurlarını qüvvədə olan qanun, təlimat və beynəlxalq müqavilələrin icazə verdiyi ölçüdə GÖ-nün mənafeyinə ən uyğun şərtləri nəzərə alaraq həyata keçirir.

6. GÖ müvafiq ikitərəfli Sazişin şərtlərinə uyğun olaraq ESÖ-nün gömrük və vergi rəsmiləşdirmələrinə və prosedurlarına riayət edir.

7. GÖ zəruri hallarda və ESÖ tərəfindən tələb edilməsi halında, mülki səlahiyyətli orqanlarla bütün maddi-texniki təminat fəaliyyətlərinin koordinasiyası üçün giriş və çıxış nöqtələrində əlaqələndirici şəxslərin olmasını təmin edir.

8. GÖ ESÖ-nün yazılı razılığı olmadan dəstək və xidmət imkanlarını başqa bir ölkə və ya təşkilata müvəqqəti və ya daimi olaraq transfer etmir.

9. GÖ-nün özü ilə gətirəcəyi silah, sursat və təchizat ESÖ-nün ayıracağı yerdə kilid altında mühafizə ediləcək, bundan kənarda təlim xaricində və mülki şəraitdə şəxsi heyət üzərində silah və sursat gəzdirilməyəcəkdir. GÖ-nün tələb etməsi halında təlim zamanı istifadə ediləcək silah, material, təchizat və sursat ESÖ tərəfindən GÖ-nün şəxsi heyətinə müvəqqəti və ödənişsiz olaraq təmin edilə biləcəkdir. Qeyd olunan silah, material, təchizat və sursat tələbinin ödənilə bilinməsi ESÖ tərəfindən müəyyən ediləcəkdir.

10. GÖ-nün qüvvələrinə müvəqqəti istifadə üçün təmin edilən bütün materiallar ehtiyatla istifadə olunur və normal istifadə müddətində aşınmalar istisna olmaqla, ESÖ-nün sursatlar üzrə cavabdeh hərbi orqanlarına ilkin aldıqları vəziyyətdə geri qaytarılır.

11. Qarşılıqlı razılaşma ilə ödənişsiz təmin edilə bilinməyən dəstək materialları və xidmətlər üçün ESÖ və GÖ ödəmənin nağd pulla və ya bərabər miqdarda pul transferi şəklində həyata keçirilməsi barədə razılığa gələ bilirlər. Belə ki:

a) ESÖ-nün GÖ qüvvələri adından mülki firmalardan etdiyi satınalmalar üçün ödəniləcək qiymət özü üçün ödədiyi qiymətdən artıq ola bilməz, bununla yanaşı çatdırılma qrafiki və yeri kimi fərqliliklər nəzərə alınır;

b) ESÖ tərəfindən, GÖ üçün transfer edilən material və xidmətlər üçün ESÖ-nün ödədiyindən artıq qiymət ödənilmir.

12. GÖ-nün səlahiyyətli şəxslərinin məlumatı olmadan heç bir xərclənmə edilmir və GÖ-nün səlahiyyətli şəxslərinə məlumat verilmədən heç bir mal və ya xidmətin satın alınması həyata keçirilmir. GÖ Baş nümayəndələri və ya onun səlahiyyətləndirdiyi başqa bir vəzifəli şəxs GÖ adından mal və xidmətlərin alınması üçün edilmiş xərclərlə bağlı faktura və qəbzləri imzalayır. Faktura və qəbzlər tərtib edilmədiyi halda, aidiyyəti GÖ təmsilçilərinin imzalayacağı rəsmi qeydiyyat vərəqi tərtib olunur. Göstərilən şəkildə təsdiqi olmayan fakturalarla qeydiyyat vərəqi olmayan xərclərin ödənilməsi GÖ-nün qərarından asılıdır.

13. GÖ ticari müəssisələrdən aldığı ərzaq, maşın icarəsi və camaşır xidməti kimi xidmət və materiallarının haqqını başqa cür qərarlaşdırılmadıqda və

qiymət məsələsində anlaşılmazlıqlar olmadıqda, ESÖ-dən ayrılmadan əvvəl ödəyir.

14. ESÖ GÖ-nün şəxsi heyətinə öz şəxsi heyətinə təmin etdiyi keyfiyyətdə yemək və yerləşmə imkanı təmin edir.

15. Təlim çərçivəsində təhlükəli maddə və sursatın anbarlara yığılması, daşınması, istifadəsi və yerləşdirilməsi məsələlərində ESÖ-nün mövcud olan qanun, nizamnamə, təlimat və əmrləri tətbiq olunur.

16. GÖ daşınacaq sursatla bağlı təfərrüatların (məsələn, partlayıcının miqdarı, sursat növü və s.) ESÖ-nün aidiyyəti hərbi səlahiyyətli orqanlarına göndərilmədən 45 (qırx beş) gün əvvəl bildirilməsini təmin edir. Bu təfərrüatlar daşınması planlaşdırılan sursatın və ya təhlükəli maddələrin giriş və çıxış tarixləri də daxil olmaqla, giriş və çıxış məntəqələrini və göndəriləcək yerləri də əhatə edir. GÖ tərəfindən təlim məqsədi ilə gətiriləcək təhlükəli maddə və sursat təlimin başa çatmasından sonra GÖ tərəfindən geri qaytarılacaqdır. Hədiyyə, satış və ya transfer qəbul edilməyəcəkdir.

17. GÖ ESÖ-yə təlim məqsədi ilə gətirəcəyi silah, sursat, döyüş maşınları və vasitələrinin növü, miqdarı və varsa, seriya nömrələri, partiya nömrələri barədə məlumat, bu növ vasitələr ESÖ-nün ərazisinə daxil olmadan 45 (qırx beş) gün əvvəl siyahı şəklində ESÖ-nün orqanlarına verir.

18. GÖ ESÖ-nün təsisatlarının istifadəsi və treyninq fəaliyyətlərini, ESÖ və onun Silahlı Qüvvələrinin təhlükəsizlik qaydalarına və tənzimləmələrinə uyğun olaraq icra edir.

19. ESÖ təlim ssenarisi daxilindəki su və ərzağı da ödənişsiz təmin edir. ESÖ orqanlarına əvvəlcədən bildirilmək şərtilə pəhriz və ənənəvi yemək seçimlərinə hörmətlə yanaşılır. Ehtiyac duyulduğu təqdirdə, təlim zamanı ərzaq payı və yemək təmin edilir.

20. Təlimin şəxsi heyəti və seçilmiş müşahidəçilərin ESÖ-yə girişinə qədər daşınması və çıxışından sonrakı geri dönməsi ilə bağlı xərclər GÖ tərəfindən təmin edilir.

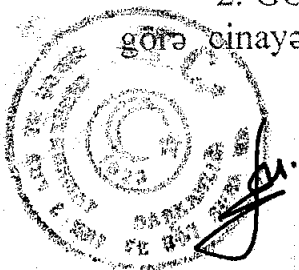
21. GÖ tərəfindən təlimin şəxsi heyəti və seçilmiş müşahidəçilərin ESÖ-yə daxil olacağı tarixlər və gömrük məntəqələri ilə təfəsilatlı hərəkət planları 45 (qırx beş) gün əvvəl hərbi attaşelilər vasitəsilə ESÖ-yə bildirilir.

Maddə 6

İntizam və məhkəmə səlahiyyəti, təminat və digər hüquqi məsələlər

1. GÖ-nün mənsubları, ESÖ hüduqları daxilində olduqları müddətdə ESÖ-nün qanunlarına riayət edirlər, siyasi fəaliyyət və mübahisələrdə iştirak etmirlər.

2. GÖ-nün şəxsi heyəti arasında baş verə biləcək və ESÖ-nün qanunlarına görə cinayət hesab edilməyən hərbi nizamnaməyə əsasən, cəza və intizam

nizamnamələrinin tətbiqini tələb edən hallarda GÖ-nün hərbi intizam nizamnamələri tətbiq olunur.

3. GÖ-nün şəxsi heyətinin ESÖ və digər iştirakçı ölkə mənsubları ilə aralarında baş verə bilən və ESÖ-nün qanunlarına görə cinayət təşkil etməyən, hərbi cəza və intizam nizamnamələrinin tətbiqini tələb edən hallarda, intizamı pozduğu hesab edilən şəxsi heyətin işi vətəndaşı olduğu GÖ-nün baş nümayəndəsinə həvalə edilərək, lazımi tədbirlərin görülməsi tələb olunur. GÖ-nün baş nümayəndəsi tərəfindən aidiyyəti şəxsi heyət barəsində görülmən tədbir haqqında müraciət edən Tərəfə daha sonra qanəedici məlumat verilir.

4. GÖ-nün şəxsi heyətinin öz şəxsi heyəti, ESÖ-nün şəxsi heyəti və ya digər GÖ-nün şəxsi heyəti əleyhinə ESÖ hüduqları daxilində törətdiyi intizam nizamnamələri kənarında qalan cinayətlərdə ESÖ-nün qanunları tətbiq olunur və ESÖ məhkəmələri səlahiyyətli olur.

5. Tərəflər qərəz və ağır səhlənkərlıq halları istisna olmaqla təlim zamanı və təlim tədbirlərinin icrası ilə bağılı bir-birlərinin hərbi və mülki mallarında ortaya çıxan zərərlərə görə maddi və mənəvi təzminat tələbi ilə çıxış etmir və onların bu növ tələblərindən imtina etdikləri qəbul edilir.

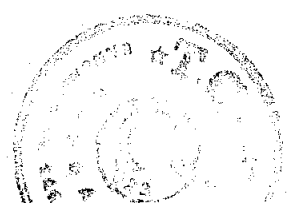
6. Tərəflər qərəz və ağır səhlənkərlıq halları istisna olmaqla təlim zamanı və təlim tədbirlərinin icrası ilə bağılı ortaya çıxan yaralanma və ölüm hadisələrindən irəli gələn maddi və mənəvi təzminat tələblərindən qarşılıqlı şəkildə imtina edirlər.

7. GÖ-nün mənsublarının vəzifələrinin icrası ilə bağılı və təlim tədbirlərinin icrası çərçivəsində üçüncü şəxslərə vurduqları zərərlərdən (ölüm və yaralanma halları daxil olmaqla) irəli gələn maddi və mənəvi təzminat tələbləri ESÖ-nün qanunvericiliyinə uyğun olaraq qiymətləndirilir və belə zərərlərə görə yalnız GÖ və onun şəxsi heyəti cavabdehlik daşıyır. Bir nəfərdən artıq GÖ mənsubunun və ya GÖ ilə ESÖ mənsublarının birgə cavabdeh olduqları hallarda cavabdehlik ölkələr arasında təqsirlilik dərəcəsinə mütənasib olaraq bölüşdürülür.

8. GÖ-nün mənsublarının vəzifə kənarındakı hallarda və təlim tədbirlərinin icrası çərçivəsindən kənarında üçüncü şəxslərə vurduqları zərərlərdən (ölüm və yaralanma halları daxil olmaqla) irəli gələn maddi və mənəvi təzminat tələbləri ESÖ-nün qanunvericiliyinə uyğun olaraq qiymətləndirilir və belə zərərlərə görə yalnız GÖ və onun şəxsi heyəti cavabdeh olur. Bir nəfərdən artıq GÖ mənsubunun və ya GÖ ilə ESÖ mənsublarının birgə cavabdeh olduğu hallarda, cavabdehlik, təqsirləri nisbətində əlaqədar ölkələr arasında bölüşdürülür.

9. GÖ olması lazım olan yerdən 24 (iyirmi dörd) saatdan artıq ayrılan və ya harada olduğu bilinməyən şəxsi heyətinin vəziyyəti və bu şəxsi heyətlə bağılı məlumatı ESÖ-yə bildirməyə cavabdehdir.

10. Hansı hərəkət və fəaliyyətin səhlənkərlıq və ya qərəz təşkil etdiyi və ya hər hansı bir hərəkətin intizam qaydaları çərçivəsində olub-olmadığı

məsələlərində ziddiyyət yarandıqda, bu ziddiyyət ESÖ-nün hüququnda qüvvədə olan prinsiplərə görə həll edilir.

11. Tərəflər hər hansı bir hüquqi mübahisə yarandıqda, lazımi hüquqi yardım göstərmək, bu mənada birlikdə lazımi hüquqi sənədləri tərtib etmək, lazımi məlumat və sənədləri mübadilə etmək və təhqiqat orqanlarına işlərində köməklik göstərmək barədə razılaşırlar.

12. GÖ-nün şəxsi heyətindən hər hansı biri ESÖ qanunları çərçivəsində həbs olunarsa, təlimi və ya treyninqi idarə edən şəxs ESÖ-nün və GÖ-nün baş nümayəndələrini bu barədə xəbərdar edir.

13. GÖ-nün şəxsi heyətinin iştirak etdiyi bir qəza və ya hadisənin təhqiqatı ESÖ-nün cavabdehliyindədir və GÖ-nün səlahiyyətliləri bütün təhqiqatlarda bir müşahidəçi saxlama hüququna malik olur. Müşahidəçinin, çarpaz dindirilmə və ya başqa bir şəkildə təhqiqatda iştirak hüququ yoxdur. Təhqiqat fakt və versiyalar üzərində qurulduğu üçün müşahidəçinin bu mərhələlərdə iştirakına mane oluna bilər. Müşahidəçi, təbii ki, təhqiqatı aparan səlahiyyətli şəxsdən daha böyük rütbədə olmur. GÖ təhqiqatda iştirakdan yaranan bütün xərcləri ödəyir.

14. Qəza və hadisə haqqında təhqiqatın məxfilik prinsipinin pozulmayacağına əmin olunduğu hallarda, keçirilən hər bir metodiki prosedurun təsdiqlənmiş bir nüsxəsi GÖ-nün səlahiyyətli hərbi şəxslərinə verilə bilər.

Maddə 7

Komanda və nəzarət

1. Komanda və nəzarət qaydaları təlimlə bağlı milli planlar və prosedurlara və ya Tərəflər arasında razılaşdırılan planlar və prosedurlara uyğun olur.

2. Münaqişə, müharibə elan edilməsi və ya oxşar hallarda, GÖ-nün şəxsi heyəti heç bir şəkildə aktiv əməliyyata cəlb edilmir və ESÖ-nün hərbi səlahiyyətli şəxsləri onların öz hökumətlərindən təlimat almalarına köməklik göstərir.

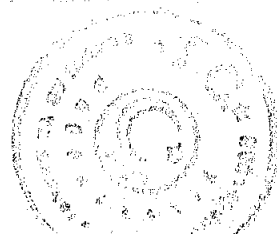
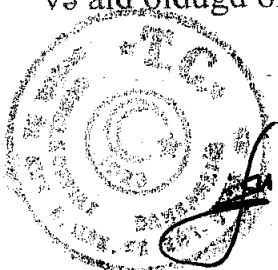
Maddə 8

Məxfi dərəcəli məlumat və sənədlərin mühafizəsi və təhlükəsizliyi

Məxfi dərəcəli məlumat və sənədlərin mühafizəsi:

1. Təlimlə bağlı yaradılan və mübadilə edilən məxfi dərəcəli məlumatlar Tərəflərin müvafiq milli qanun və qaydalarına uyğun olaraq istifadə edilir, ötürülür, saxlanılır, yoxlanılır və mühafizə olunur.

2. Məxfi dərəcəli məlumatlar yalnız hökumətlərarası kanallarla və ya Tərəflərin təhlükəsizlik üzrə təyin olunmuş səlahiyyətli şəxsləri tərəfindən təsdiqlənmiş kanallar vasitəsilə ötürülür. Bu növ məlumatlar məxfilik dərəcəsinə və aid olduğu ölkənin məxfilik dərəcəsi işarəsinə malik olur.

3. Bir Tərəf digər Tərəfdən ona təmin edilən məxfi dərəcəli məlumat, sənəd və materiallara ən azı digər Tərəfdən verilənə bərabər məxfilik dərəcəsi verir və bu məqsədlə lazımi təhlükəsizlik tədbirlərini görür.

4. Hərbi şəxsi heyət təlimin sona çatmasından və ya bu Anlaşma Memorandumuna görə rəsmi vəzifələrinin tamamlanmasından sonra da öyrəndikləri məxfi dərəcəli məlumatı mühafizə etməyə davam edir.

5. Hər iştirakçı məxfi məlumata buraxılışın yalnız lazımi təhlükəsizlik icazələrinə malik və təlimdə və ya treyninq fəaliyyətlərində iştirak üçün məxfi məlumata xüsusi ehtiyacı olan şəxslərlə məhdudlaşdırılmış olmasını nəzərə alır.

6. GÖ, ESÖ-nün yazılı razılığı olmadan məlumat, sənəd və ya üzvləri tərəfindən icra edilən fəaliyyətlərlə bağlı heç bir sənədi digər ölkələrə verə bilməz.

7. ESÖ GÖ-nün yazılı razılığı olmadan məlumatları, sənədləri və ya üzvləri tərəfindən icra edilən fəaliyyətlərlə bağlı sənədləri digər ölkələrə vermir.

8. ESÖ səlahiyyəti olmayan şəxsi heyətin treyninq və təlim sahəsinə (sahələrinə) icazəsiz daxil olmalarının qarşısını alır.

Məxfi dərəcəli məlumat və sənədlərin təhlükəsizliyi:

1. Təhlükəsizliklə bağlı aşağıda göstərilən məsələlər təlim ərzində ESÖ tərəfindən təmin edilir:

a) təsisatlarda yerləşdiriləcək təchizatın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, bu məqsədlə təlim bölgəsinin fiziki təhlükəsizliyinin və kommunikasiya təhlükəsizliyinin 24 saat 7 (yeddi) gün etibarilə təmin edilməsi;

b) təlimin bütün mərhələlərində GÖ-nün şəxsi heyətinin və seçilmiş müşahidəçilərin ölkəyə girişindən çıxışınadək müşayiət olunması;

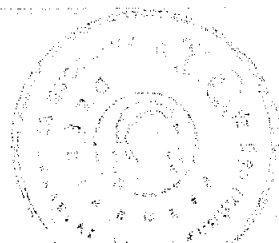
c) təlimdə iştirak edən GÖ-nün şəxsi heyətinə, mətbuat nümayəndələrinə və digər şəxslərə giriş kartlarının verilməsi.

2. ESÖ milli qanun və qaydalarını da ehtiva edən bir brifinq hazırlayıb ən gec Tərəflərin ESÖ-yə girişində onlara təqdim edir.

3. Hər iştirakçı ESÖ-nün kommunikasiya, yaşayış, treyninq və təlim təsisatları/sahələrinə dair qaydalarına riayət edir.

Maddə 9 Tibbi xidmətlər

1. GÖ şəxsi heyətinin sağlamlıq nöqtəyi-nəzərindən təlimdə iştirak üçün yararlı olmasına, bu mənada hər hansı bir fiziki və ya mənəvi narahatlığının olmamasını təmin etməyə görə cavabdehdir. GÖ təlimin başlanğıcından 45 (qırx beş) gün əvvəl şəxsi heyətinin sağlamlıq durumlarının təlimdə iştirak etməyə uyğun olduğuna dair tibbi arayış göndərir. GÖ-nün şəxsi heyəti

əvvəlcədən müəyyən edilmiş yerdəyişmə müddətinə lazımı miqdarda zəruri dərman və avadanlıqla yola düşür.

2. ESÖ təcili tibbi müayinə və təcili stomatoloji müalicəni ESÖ-yə girişdən etibarən ayrılana qədər təmin edir. Bu xidmət aşağıdakılar vasitəsilə təmin edilir:

a) təlimin həqiqi mərhələsi xaricində qalan müddətlərdə mövcud tibb müəssisələrindən (xüsusi həkim və xüsusi xəstəxana istisna olmaqla, ambulatoriya, tibb ocağı, əsgər xəstəxanası, ümumi dövlət xəstəxanaları) istifadə ilə;

b) təlim bölgəsində səhiyyə komandasından ibarət bir ilk yardım məntəqəsi vasitəsilə;

c) hərbi təcili tibbi yardım maşını və sürücüsü ilə təmin olunur.

3. GÖ-nün şəxsi heyətinə tibbi yardım və stomatoloji yardım treyninq sahəsi (sahələri) yaxınlığında olan tibb müəssisələri tərəfindən təmin olunur.

4. ESÖ GÖ-nün təxliyə vertolyotları da daxil olmaqla, bütün hava nəqliyyatı vasitələrinin hər hansı bir təcili durumda hava məkanından keçışı, girişi və çıxışına milli prosedurlarına uyğun olaraq, ən yüksək prioritet verməyə zamanət verir.

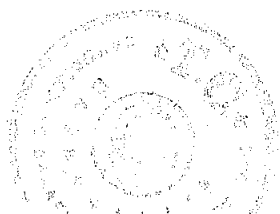
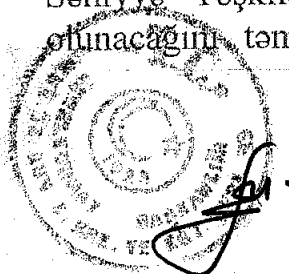
5. Təcili tibbi müdaxilə və təcili stomatoloji müalicə ilə yanaşı, ESÖ-nün sərhədləri hüduunda təxliyə ESÖ tərəfindən ödənişsiz (hərbi tibb müəssisələri tərəfindən) təmin olunur. Xəstənin GÖ qüvvələrinin seçdiyi bir xəstəxanaya köçürülməsinin ESÖ-nün imkanları ilə həyata keçirilməsi lazım olduqda, GÖ-nün qurumları nəqliyyat və seçilmiş tibb müəssisələri ilə bağlı məsələlərə görə cavabdehliyi öhdəsinə götürür.

6. GÖ-nün orqanları, vertolyotla mülki xəstəxanaya təxliyə və şəxsi heyətə ESÖ tərəfindən təmin olunan mülki tibbi müalicə ilə bağlı ödəmələri, hər hansı qüvvədə olan beynəlxalq və ya ikitərəfli tibbi və ya sosial təhlükəsizlik haqqında sazişə əsasən edir. Belə bir saziş yoxdursa, GÖ ödəməni bilavasitə ESÖ-nün aidiyyəti qurumuna edir.

7. Tibb məntəqəsi təcili tibbi müdaxilə və gündəlik baxışlar keçirir. ESÖ iş saatları xaricində fəaliyyət göstərən təcili telefon xətti və təcili tibbi yardım maşını ayırır.

8. Ən yaxın hərbi xəstəxanaya tibbi təxliyə ESÖ-nün cavabdehliyindədir. ESÖ hava limanına qədər təcili tibbi yardım maşını təmin edir. GÖ xəstəni ESÖ-dəki hərbi tibb müəssisələrindən fərqli tibb müəssisəsinə və ya başqa bir ölkəyə göndərmək istəsə, bu, GÖ-nün cavabdehliyindədir və bundan irəli gələn əlavə məsrəflər GÖ-nün hesabına olur.

9. GÖ bütün şəxsi heyətinin ESÖ-yə daxil olmamışdan əvvəl Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən müəyyənləşdirilən xəstəliklərə qarşı peyvənd olunacağını təmin edir və bu məqsədlə şəxsi heyət Ümumdünya Səhiyyə

Təşkilatı tərəfindən şəxsi heyətin peyvənd olunduğunu göstərən standart peyvənd sertifikatlarına sahib olmalıdırlar.

10. GÖ hər hansı bir xəstəliyi olan şəxsi heyətinin təlimdə iştirakının qarşısını alır. Təlimə təsir etməyəcək xəstəliyi olan şəxsi heyətin təlimdə iştirak etdiyi təqdirdə, bu şəxsi heyətin dərmanlarının ESÖ-yə şəxsi heyətlə birlikdə gətirilməsi təmin edilir.

Maddə 10

Qonaq şəxsi heyətin vəfat etməsi halında həyata keçiriləcək prosedurlar

1. GÖ-nün şəxsi heyətindən birinin ESÖ-nün hüduqları daxilində vəfat etməsi ESÖ-nün aidiyyəti səlahiyyətli şəxsinə dərhal bildirilir. Ölüm halı ESÖ-nün həkimi tərəfindən sənədləşdirilir.

2. ESÖ-nün aidiyyəti səlahiyyətli şəxsi yarılmanı lazım bilərsə, yarılma ESÖ tərəfindən bu məqsədlə təyin olunmuş həkim tərəfindən ESÖ-nün milli prosedurlarına uyğun olaraq keçirilir. GÖ tərəfindən təyin olunan həkim də ESÖ-nün aidiyyəti səlahiyyətli şəxsi tərəfindən müəyyənləşdirilən vaxt və yerdə keçirilən yarılmada iştirak edə bilər.

3. GÖ-nün səlahiyyətli şəxsləri cənazənin daşınması üçün tələb olunan hazırlıqları ESÖ-dən lazımi səlahiyyəti alan kimi həyata keçirirlər. Cənazənin ölkə xaricinə çıxarılması ESÖ-nün qaydalarına uyğun olaraq həyata keçirilir. Tələb olunduqda, cənazənin ESÖ-nün hüduqları xaricinə çıxarılması qaydaları haqqında GÖ-nün səlahiyyətli şəxslərinə məlumat verilə bilər. Cənazənin ESÖ xaricinə göndərilməsindən irəli gələn bütün xərcləri GÖ ödəyir.

4. Cənazə və daşınma prosedurları zamanı ESÖ-nün səlahiyyətli şəxsləri tərəfindən GÖ-nün dini ayinləri nəzərə alınır.

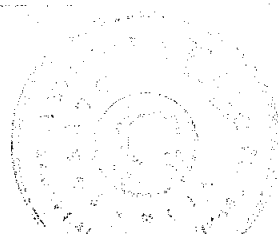
Maddə 11

Ətraf mühitin qorunması

1. Təlimin planlaşdırma mərhələsindən başlayaraq, icrası və sona çatdırılmasından sonra sahənin əvvəlki halına gətirilməsi fəaliyyətlərini əhatə edən prosesdə, ətraf mühit məsələləri bütün təlim tədbirlərinə daxil ediləcəkdir.

2. GÖ ətraf mühitlə bağlı ESÖ-nün Hökuməti və ya Müdafiə Nazirliyi Baş qərargahı tərəfindən tərtib olunan qaydalarına riayət edəcək və bütün tullantıları müəyyən olunmuş xüsusi yerlərdə toplayacaqdır. Bu xüsusi yerlər təlimin icrasından bir həftə əvvəl GÖ-yə məlumat veriləcəkdir.

3. Ətraf mühitin idarə edilməsində "Çirkləndirən ödəyər" əsas prinsipinə uyğun olaraq, ətraf mühitə vurulan zərərlərin təzminatı və tullantıların idarə edilməsi ilə bağlı məsrəflər çirkləndirən/tullantı yaradıcısı tərəfindən ödənilir.

4. ESÖ təlimə qədər GÖ-nü ətraf mühit qaydaları haqqında məlumatlandıracaqdır.

Maddə 12

Mübahisələrin həlli

1. Bu Anlaşma Memorandumunun təfsiri və ya tətbiqindən irəli gələn hər hansı bir ziddiyyət halında, bu ziddiyyət Tərəflər arasında ən aşağı səviyyədə aparılan danışıqlarla və qarşılıqlı xoş niyyət prinsipləri çərçivəsində həll edilir və həll üçün hər hansı bir milli və ya beynəlxalq məhkəmə, arbitr, məhkəmə və ya üçüncü tərəfə müraciət olunmur.

2. Bu Anlaşma Memorandumu və Sazişin müddəaları arasında ziddiyyət yaranmış halda, Sazişə tərəf olan Tərəflərin nöqteyi-nəzərindən və spesifik məsələlərdən asılı olaraq Sazişin müddəaları tətbiq edilir.

3. Bu Anlaşma Memorandumunda qeyd olunmayan digər məsələlərdə Preambulada qeyd olunan cari sazişlərin müvafiq müddəaları tətbiq edilir.

Maddə 13

Dəyişikliklər, əlavələr və ləğvetmə

1. Zəruri olduğu təqdirdə, Tərəflərdən biri bu Anlaşma Memorandumunda dəyişiklik edilməsini və ya onun nəzərdən keçirilməsini yazılı şəkildə təklif edə bilər. Bu halda dəyişiklik barədə təklifin edildiyi tarixdən ən azı 30 (otuz) gün ərzində Tərəflər danışıqlara başlayırlar. 15 (on beş) gün müddətində nəticə əldə edilmədiyi təqdirdə, Tərəflərdən biri 30 (otuz) gün əvvəldən yazılı bildiriş verməklə, bu Anlaşma Memorandumunu ləğv edə bilər.

2. Bu Anlaşma Memorandumunun ləğv edilməsi ona uyğun olaraq, təlim və əlaqədar Tərəflər arasında yaranan mübahisələrin həllinə təsir göstərmir.

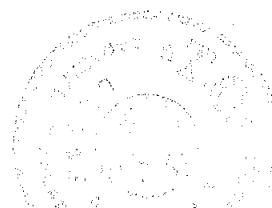
3. Dəyişikliklər və əlavələr ayrıca sənədlər olaraq imzalanacaq, Anlaşma Memorandumunun 14-cü maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən qaydada qüvvəyə minəcək və bu Anlaşma Memorandumunun ayrılmaz hissəsini təşkil edəcəkdir.

Maddə 14

Qüvvəyə minmə və qüvvədə olma müddəti

1. Bu Anlaşma Memorandumu onun qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirilməsi barədə Tərəflərin sonuncu yazılı bildirişinin diplomatik kanallar vasitəsilə alındığı tarixdən qüvvəyə minir.

Bu Anlaşma Memorandumu xüsusi təyinatlı kiçik bölmələrin "Qafqaz Qartalı" təliminin başa çatmasına qədər qüvvədə qalır.

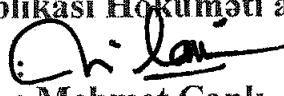
Maddə 15
Mətn və imza

Bu Anlaşma Memorandumu üç əsl nüsxədə olmaqla hər biri Azərbaycan, türk, gürcü və ingilis dillərində hazırlanmışdır, bütün mətnlər bərabər autentikdir. Bu Anlaşma Memorandumu Ankara (Türkiyə) şəhərində, "21" noyabr 2012-ci il tarixində imzalanmışdır.

Anlaşma Memorandumunun təfsiri zamanı fikir ayrılığı yarandığı təqdirdə, ingilis dilindəki mətn üstün tutulur.

Türkiyə Respublikası Hökuməti adından:

İmza

Ad, soyad

: Mehmet Çanlı

Rütbə və vəzifə : Polkovnik, 2-ci Xüsusi təyinatlı qüvvələr
Komandanlığının komandir müavini

Azərbaycan Respublikası Hökuməti adından:

İmza

Ad, soyad

: Tofiq QASIMOV

Rütbə və vəzifə : Polkovnik, hərbi attaşə

Gürcüstan Hökuməti adından:

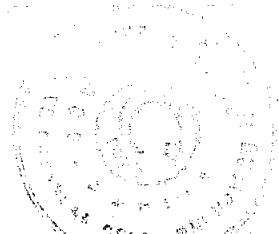
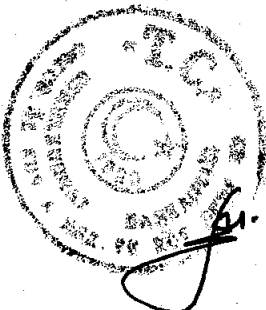
İmza

Ad, soyad

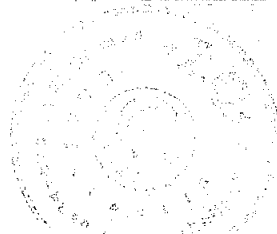
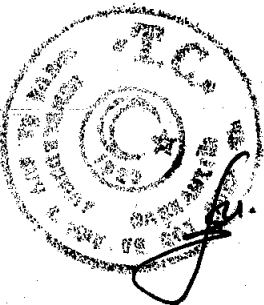
: Mamuka SAMXARADZE

Rütbə və vəzifə : Polkovnik, hərbi attaşə

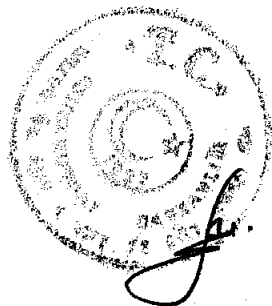
ურთიერთგაგების მემორანდუმი

თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობას, აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მთავრობასა და
საქართველოს მთავრობას შორის მცირე ზომის ქვედანაყოფის სადივიზიო სადესანგო
სწავლების „კავკასიის არწივი“
განხორციელების მიზნით მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის შესახებ

შინაარსი

<u>მუხლის №</u>	<u>სათაური</u>	<u>გვერდის №</u>
	შესავალი	3
მუხლი 1	განსაზღვრებები	3
მუხლი 2	მიზანი და ფარგლები	4
მუხლი 3	მასპინძელი ქვეყნის პასუხისმგებლობები	4
მუხლი 4	წარმგზავნი ქვეყნის პასუხისმგებლობები	6
მუხლი 5	ლოგისტიკა და ფინანსები	7
მუხლი 6	დისციპლინა, იურისდიქციის უფლება, ზარალის უზრუნველყოფა და სხვა სამართლებრივი საკითხები	9
მუხლი 7	მართვა და კონტროლი	11
მუხლი 8	საიდუმლო ინფორმაციისა და დოკუმენტების დაცვა და უსაფრთხოება	11
მუხლი 9	სამედიცინო მომსახურება	13
მუხლი 10	სტუმარი პერსონალის გარდაცვალების შემთხვევაში განსახორციელებელი პროცედურები	14
მუხლი 11	გარემოს დაცვა	15
მუხლი 12	დავების მოგვარება	15
მუხლი 13	ცვლილება, დამატება და შეწყვეტა	16
მუხლი 14	ძალაში შესვლა და მოქმედების ვადა	16
მუხლი 15	ტექსტი და ხელმოწერა	16

თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობას, აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მთავრობას და საქართველოს მთავრობას შორის მცირე ზომის ქვედანაყოფის სადივიზიო სადესანგო სწავლების „კავკასიის არწივი“ განხორციელების მიზნით მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის შესახებ ურთიერთგაგების მემორანდუმი

შესავალი

თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობა, აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მთავრობა და საქართველოს მთავრობა, (შემდგომში „მხარეებად“ წოდებულნი), მხედველობაში იღებენ რა ამ დროისათვის ძალაში მყოფ შემდეგი შეთანხმებების დებულებებს,

1996 წლის 10 ივნისის შეთანხმება თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობასა და აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მთავრობას შორის სამხედრო სწავლების, გექნიკისა და მეცნიერების სფეროში თანამშრომლობის შესახებ,

1996 წლის 4 აპრილის შეთანხმება თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობასა და საქართველოს მთავრობას შორის სამხედრო სწავლების, გექნიკისა და მეცნიერების სფეროში თანამშრომლობის შესახებ,

მხარეები შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1

განსაზღვრებები

ამ ურთიერთგაგების მემორანდუმისათვის გამოიყენება შემდეგი განსაზღვრებები:

1. წარმგზავნი ქვეყანა: ამ ურთიერთგაგების მემორანდუმის მიზნებისათვის, ქვეყანა, რომელიც სწავლების ჩატარების მიზნით აგზავნის ძალებს, რომლებიც განლაგდება მასპინძელი ქვეყნის ტერიტორიაზე, საჰაერო სივრცეში და ტერიტორიულ წყლებში დამხმარე კომპონენტებთან, ასევე სამოქალაქო კომპონენტებთან, გემებთან, ავიაციასთან, საგრანსპორტო საშუალებებთან, შეიარაღებასთან, აღჭურვილობასთან, ჯურევებთან და საჰაერო, საზღვაო და სახმელეთო ოპერაციულ რესურსებთან ერთად.
2. მასპინძელი ქვეყანა: ამ ურთიერთგაგების მემორანდუმის მიზნებისათვის, ქვეყანა, რომელიც თავისი საზღვრების ფარგლებში მასპინძლობს წარმგზავნი ქვეყნის ძალებს.
3. მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერა: მასპინძელი ქვეყნის მიერ სწავლების განხორციელებისას წარმგზავნი ქვეყნისათვის გაწეული სამოქალაქო და სამხედრო მომსახურება.
4. სამხედრო უფლებამოსილი ორგანოები: შესაბამისი ორგანო ან სამხედრო დანაყოფი, რომელიც შერჩეულია მხარეთა ან განსაზღვრულ შეიარაღებულ ძალებს შორის და რომელიც საჭიროების შემთხვევაში მოცემულია სააპლიკაციო ბრძანებაში.
5. საწვრთნელი ტერიტორია: ტერიტორია ან საზღვაო სივრცე ისევე როგორც, მის გემოთ საჰაერო სივრცე, რომელიც მასპინძელი ქვეყნის მიერ მომზადებულია სწავლების განხორციელებისათვის და დროებით გამოყოფილია მხარეთა გამოყენებისათვის.

6. სწავლებები და წვრთნები: მოიცავს ვალდებულებებს და ცალმხრივ, ორმხრივ და მრავალმხრივ სწავლებებს, რომელიც შეიცავს დანაყოფებს და ცალკეულ პირებს და აგრეთვე დანაყოფების ურთიერთგაცვლას და დანაყოფების უფლებამოსილების გადაცემას; ეს არ მოიცავს ცალკეული პირების წვრთნას.
7. წარმგზავნი ქვეყნის უფროსი წარმომადგენელი: უფროსი უცხოური პერსონალი, რომელსაც აქვს მეთვალყურეობისა და კონტროლის უფლებამოსილება მონაწილე ქვეყნების მიერ წარგზავნილ იმ პერსონალზე, რომელიც მსახურობს სწავლებაში და მონაწილეობას იღებს „დამკვირვებელთა ღლეში“. იმ შემთხვევაში, თუ წარმგზავნი ქვეყნის წარმომადგენლები, რომლებიც გაგზავნილია „დამკვირვებელთა ღლეში“ მონაწილეობის მისაღებად არის უფროსი წოდებით და თანამდებობით წარმგზავნი ქვეყნის უფროსი წარმომადგენელზე, დამკვირვებელთა ღლეში მონაწილე უფრო მაღალი რანგის მქონე უფროსი პერსონალი უნდა იყოს წარმგზავნი ქვეყნის უფროსი წარმომადგენელი და უნდა ქონდეს ამ ურთიერთგაცემის მემორანდუმით გათვალისწინებული უფლებებისა და უფლებამოსილების გამოყენების უფლება „დამკვირვებელთა ღლის“ დაწყებიდან მის დასრულებამდე და „დამკვირვებელთა ღლის“ მონაწილე პერსონალის მიერ მასპინძელი ქვეყნის დატოვებამდე.
8. შეერთების ნოტა: არის დოკუმენტი, რომელიც მიუთითებს მასპინძელი ქვეყნის მიერ სწავლებაში მოწვეული ქვეყნების მონაწილეობის საბოლოო გადაწყვეტილებაზე.
9. განმრახვის ნოტა: დოკუმენტი, რომელიც მოიცავს მასპინძელი ქვეყნის მიერ სწავლებაში მოწვეული ქვეყნების მონაწილეობის განმრახვას.

მუხლი 2

მიზანი და ფარგლები

1. ამ ურთიერთგაცემის მემორანდუმის მიზანია განსაზღვროს მასპინძელი ქვეყნის მიერ სწავლებისა და მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის ფარგლებში მხარეთათვის გასაწევი მომსახურების განხორციელებასთან დაკავშირებული პოლიტიკა, პასუხისმგებლობები და ზოგადი პროცედურები. მემორანდუმი ასევე განსაზღვრავს სწავლების განმაელობაში მასპინძელი ქვეყნის მიერ წარმგზავნი ქვეყნისათვის გასაწევი მხარდაჭერის სტანდარტებს, ტიპებს, ღონეებს და მეთოდებს.
2. ეს ურთიერთგაცემის მემორანდუმი არ იქონიებს გავლენას მხარეთა უფლებებსა და ნაკისრ ვალდებულებებზე, რომლებიც გამომდინარეობს სხვა საერთაშორისო შეთანხმებებიდან, რომელთა მონაწილენიც არიან ამ მემორანდუმის მხარეები.

მუხლი 3

მასპინძელი ქვეყნის ვალდებულებები

ამ ურთიერთგაცემის მემორანდუმის დებულებების ფარგლებში:

1. მასპინძელი ქვეყანა სწავლებაში დროულად მოიწვევს მონაწილე ქვეყნებს.

2. დამტკიცებული სწავლების და მხარდაჭერის გეგმების შესაბამისად, ძალების დელეგირებით და ყველა საჭირო ზომის მიღებით, მასპინძელი ქვეყანა დაეხმარება:
 - ა. წარმგზავნი ქვეყნის ძალების შემოსვლის სპეციალურ პუნქტ(ებ)ში მიღებაში;
 - ბ. განსაზღვრულ გერიტორიებზე და სწავლების ადგილებზე განლაგებაში;
 - გ. სწავლების და წვრთნების ღონისძიებების განხორციელებაში;
 - დ. წარმგზავნი ქვეყნის ძალების მასპინძელი ქვეყნის საზღვრებიდან სპეციალური გასვლის პუნქტ(ებ)ით გამგზავრების უზრუნველყოფაში.
3. დამტკიცებული გეგმების და შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების შესაბამისად, მასპინძელი ქვეყანა წარმგზავნი ქვეყნის ძალებს უფლებას ანიჭებს გამოიყენოს ეროვნული და საჰაერო, საზღვაო და სახმელეთო მაგისტრალები.
4. ის მიიღებს ყველა ზომას, რათა ხელი შეუწყოს აეროდრომების, საზღვაო პორტების და საჰაერო, საზღვაო და სახმელეთო გერიტორიების და რკინიგზის გამოყენებას, რათა უზრუნველყოს ამ ძალების და სწავლების გეგმებში მოცემული დამხმარე აღჭურვილობის შემოსვლა, მიღება და უკან გამგზავრება.
5. ის განახორციელებს ყველა საჭირო ღონისძიებას, რათა დააკმაყოფილოს წარმგზავნი ქვეყნის მოთხოვნები ადგილობრივი რესურსების, რომელიც მოიცავს საჭირო საწვავს, სურსათ-სანოვავს, აღჭურვილობის, საგრანსპორტო და საკომუნიკაციო საშუალებებს, შენობა-ნაგებობებს, სამედიცინო მომსახურებას, მუშებს და დაკომერციული სახსრებიდან განხორციელებული მომსახურების დასაფარად სხვა მომსახურებას, გამოყენების უფლების მინიჭებით.
6. ნებას დართავს წარმგზავნი ქვეყნის ძალებს განახორციელონ სწავლებისა და საწვრთნელი ღონისძიებების განსახორციელებლად საჭირო აღჭურვილობის, სურსათ-სანოვავის, იარაღისა და შეიარაღების მის გერიტორიაზე შემოტანა და გაგზავნა და გასცემს მის საზღვრებში განლაგებისათვის საჭირო ნებართვას.
7. დახმარებას გაუწევს სწავლებისა და საწვრთნელი ღონისძიებებისათვის საჭირო საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადაადგილებასთან დაკავშირებულ პროცედურებთან დაკავშირებულ საკითხებში და საშიში აღჭურვილობის, განსაკუთრებით ფეთქებადი მასალებისა და შეიარაღების საზღვრებს შიგნით უსაფრთხო შემოსვლაში, ქვეყნის შიგნით გადაადგილებასა და მისი გერიტორიიდან გასვლაში.
8. სწავლების განმავლობაში მასპინძელი ქვეყნისა და წარმგზავნი ქვეყნის ძალების მეთაურობის მიერ საჭიროდ ჩათვლის შემთხვევაში, მასპინძელი ქვეყანა წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალს ნებას დართავს აგარონ ის პერსონალური იარაღი და შეიარაღება, რომელიც შესაბამისობაშია სწავლების მიზნებთან და ღონისძიებებთან.
9. მოთხოვნის შემთხვევაში, მეკავშირე პერსონალს დაევალება უზრუნველყოს თარგმნისა და საბაჟო საზღვარზე საქონლის გადაადგილებასთან დაკავშირებულ პროცედურებთან დაკავშირებული საკონსულტაციო მომსახურება.
10. მასპინძელი ქვეყნის შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის ფარგლებში უზრუნველყოფს სასწავლო და საწვრთნელი ღონისძიებებისათვის საჭირო სატელეფონო, ფაქსის, ციფრულ და რადიო აღჭურვილობას.
11. უზრუნველყოფს, რომ წარმგზავნი ქვეყნის ძალებისათვის გადაცემული აღჭურვილობა და მომსახურება ეკვივალენტურია იგივე წოდებისა და

თანამდებობის საკუთარი სამხედრო პერსონალისათვის გადაცემული აღჭურვილობა და მომსახურებისა.

12. მასპინძელი ქვეყნის მიერ გადაცემული აღჭურვილობისა და მომსახურების სავარაუდო ღირებულება დადგინდება.
13. იმ ღონისძიებებთან დაკავშირებით, რომლებიც უნდა ჩატარდეს სწავლების და წვრთნის ღონისძიებების განმავლობაში, სასწავლო ტერიტორიაზე მხარეთა ჩასვლამდე მოეწყობა ბრიფინგი მასპინძელი ქვეყნის უსაფრთხოების და სწავლების ნორმების შესახებ.
14. სწავლების და წვრთნის განმავლობაში, წარმგზავნი ქვეყნის წევრებს მიეწოდებათ ინფორმაცია გარემოს დაცვის და ბიო-უსაფრთხოების ნორმების და სწავლების ტერიტორიაზე გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული პრინციპების და პროცედურების თაობაზე.

მუხლი 4

წარმგზავი ქვეყნის ვალდებულებები

ამ ურთიერთგაგების მემორანდუმის დებულებების ფარგლებში, წარმგზავნი ქვეყნის ძალები:

1. მასპინძელი ქვეყნის მიერ სწავლებაში მიწვევის შემდეგ, წარმგზავნი ქვეყანა შეერთების ნოგისა და განზრახვის ნოგის მეშვეობით განაცხადებს მის გადაწყვეტილებას სწავლებაში მონაწილეობის შესახებ.
2. სწავლების მიზნების შესაბამისად, ის განახორციელებს სასწავლო და საწვრთნელ ღონისძიებებს მასპინძელი ქვეყნის შესაძლებლობებისა და პროცედურების ფარგლებში.
3. სწავლების დროს ჩასაგარებელი ღონისძიებების განმავლობაში წარმგზავნი ქვეყანა და მისი პერსონალი დაექვემდებარება მასპინძელი ქვეყნის წვრთნისა და უსაფრთხოების წესებს.
4. ის დაემორჩილება სასწავლო გეგმებსა და ინსტრუქციებთან, ასევე ადმინისტრაციულ და პერსონალის საკითხებთან დაკავშირებულ ორმხრივად განსაზღვრულ დეგალურ პროცედურებსა და შეთანხმებებს, რომელიც შეიცავს უფლის გადაგზავნას, თარჯიმნის დახმარებას, დაღუპული პერსონალის შესახებ მოხსენების მომზადებას და დაბრუნების პროცედურებს და სწავლების სამოგადოებრივ ურთიერთობებს.
5. ის დაიცავს მასპინძელი ქვეყნის საიდუმლო ინფორმაციასთან დაკავშირებულ პრინციპებსა და წესებს და სწავლებასთან, აღჭურვილობასთან და დოქტრინებთან დაკავშირებულ მისი პერსონალისათვის მიწოდებულ ინფორმაციას არ გადასცემს მესამე ქვეყანას.
6. სწავლების განმავლობაში, თუკი მას ექნება რაიმე მოთხოვნა სწავლებაში მონაწილე ძალების დაცვასთან დაკავშირებით, აცნობებს მასპინძელი ქვეყნის უფლებამოსილ ორგანოებს ასეთი მოთხოვნის შესახებ სწავლების დაწყებამდე გონივრულ ვადაში.

მუხლი 5

ლოგისტიკა და ფინანსები

1. სწავლებისა და წვრთნების ღონისძიებები განხორციელდება არსებული ეროვნული ლოგისტიკური მხარდაჭერის გეგმების გამოყენებით და მასპინძელი ქვეყნის შესაძლებლობებისა და პროცედურების ფარგლებში.
2. მხარეთა სამხედრო პერსონალი ჩაიწერს მხარეთა შორის მიმდინარე პროცედურებს.
3. მასპინძელი ქვეყნის სამხედრო ორგანოები არ უზრუნველყოფს წარმგზავნ ქვეყანას რაიმე სახის მომსახურებით, გარდა ამ ურთიერთგაგების მემორანდუმით გათვალისწინებული მომსახურებისა. წარმგზავნი ქვეყნის მიერ ნებისმიერი სახის საქონლის ან მომსახურების მოთხოვნის შემთხვევაში, ეს საქონელი და მომსახურება შეიძლება შესყიდული იქნეს საბაზრო პირობებში და შემდეგ წარმგზავნი ქვეყანა დაფარავს ხარჯებს და ამ მიზნით, წარმგზავნ ქვეყანას შეუძლია დადოს კონტრაქტი მესამე პირთან.
4. არ გაკეთდება არანაირი მოთხოვნა გადასახადებისაგან გათავისუფლების ან გადასახადების შემცირების შესახებ წარმგზავნი ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოების მიერ, გემოაღნიშნული მუხლის ფარგლებში მესამე პირთან დადებულ კონტრაქტთან დაკავშირებული საქონლისა და მომსახურების შესყიდვის დროს.
5. მასპინძელი ქვეყანა განახორციელებს საგადასახადო და საბაჟო სამღვარზე საქონლის გადაადგილებასთან დაკავშირებულ პროცედურებს არსებული კანონების, ნორმების და საერთაშორისო შეთანხმებების შესაბამისად, რომელიც ყველაზე მეტად შეესაბამება წარმგზავნი ქვეყნის ინტერესებს.
6. წარმგზავნი ქვეყანა დაიცავს მასპინძელი ქვეყნის საგადასახადო და საბაჟო კანონმდებლობით დადგენილ პროცედურებს ორმხრივ შეთანხმებაზე დაყრდნობით.
7. საჭიროების შემთხვევაში და მასპინძელი ქვეყნის მოთხოვნით, წარმგზავნი ქვეყანა ლოგისტიკური ღონისძიებების სამოქალაქო ორგანოებთან კოორდინირების მიზნით შემოსვლისა და გასვლის პუნქტებში დანიშნავს მეკავშირე პერსონალს.
8. წარმგზავნი ქვეყანა არ გადასცემს მხარდაჭერის შესაძლებლობებს და მომსახურებას დროებით ან მუდმივად სხვა ქვეყანას ან ორგანიზაციას მასპინძელი ქვეყნის წერილობითი თანხმობის გარეშე.
9. წარმგზავნი ქვეყანის მიერ შემოტანილი იარაღი, შეიარაღება და აღჭურვილობა შეინახება მასპინძელი ქვეყნის მიერ გამოყოფილ ჩაკეტილ სივრცეში; არცერთი პერსონალი არ უნდა აგარებდეს იარაღსა და შეიარაღებას სამოქალაქო გარემოში გარდა სწავლების მიზნებისათვის. წარმგზავნი ქვეყნის მოთხოვნის შემთხვევაში, წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალი უზრუნველყოფილი იქნება დროებით და უსასყიდლოდ იარაღით, ნივთებით, აღჭურვილობით და შეიარაღებით სწავლების განმავლობაში გამოსაყენებლად. თუკი აღნიშნული იარაღით, ნივთებით და აღჭურვილობით უზრუნველყოფის შესაძლებლობას აღგენს მასპინძელი ქვეყანა.
10. წარმგზავნი ქვეყნის ძალებისათვის დროებითი გამოყენების მიზნით გადაცემული აღჭურვილობა სიფრთხილით უნდა იქნას გამოყენებული და გამოირიცხოს დაჟანგება ჩვეულებრივი გამოყენების დროს; ისინი უნდა გადაეცეს მასპინძელი ქვეყნის შესაბამის სამხედრო ორგანოებს იგივე მდგომარეობაში, როგორშიც იყო მათი გადაცემის დროს.

11. წარმგზავნი და მასპინძელი ქვეყნები შეიძლება შეთანხმდნენ ნაღდი ფულით გადახდის ან ექვევალენგური თანხის გადაგზავნის საკითხზე იმ დამხმარე ნივთებისა და მომსახურებისათვის, რომელიც არ შეიძლება უზრუნველყოფილი იყოს უფასოდ ორმხრივი შეთანხმებით. დამატებით:
- (1) სამოქალაქო კომპანიებისგან შესყიდვების საფასური მასპინძელი ქვეყნის მიერ წარმგზავნი ქვეყნის სახელით არ უნდა იყოს უფრო მეტი ვიდრე მასპინძელი ქვეყნის შესყიდვებისათვის. დამატებით გათვალისწინებული იქნება განსხვავება მიწოდების განრიგის და ადგილმდებარეობის მიხედვით.
 - (2) წარმგზავნი ქვეყნის მიერ არ მოხდება უფრო დიდი თანხის გადახდა ვიდრე გადახდილი იქნა მასალებისა და მომსახურებისათვის მასპინძელი ქვეყნის მიერ და მიწოდებულია წარმგზავნი ქვეყნისათვის.
12. ნებისმიერი ხარჯი წარმგზავნი ქვეყნის სახელზე, თუ წარმგზავნი ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოები არ იყვნენ ინფორმირებულნი, იქნება აცილებული და არანაირი ქონების და მომსახურების შესყიდვა არ მოხდება წარმგზავნი ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოების ინფორმირების გარეშე. წარმგზავნი ქვეყნის უფროსი წარმომადგენლები ან სხვა უფლებამოსილი პირები დანიშნული წარმგზავნი ქვეყნის მიერ დაადასტურებენ ანგარიშებს და ქვითრებს წარმგზავნი ქვეყნის სახელით ქონების და მომსახურების შესყიდვის ხარჯების შესახებ. თუ არანაირი ანგარიში ან ქვითარი არ გამოცემულა, მომზადდება ოფიციალური აღრიცხვა, რომელსაც ხელი უნდა მოაწეროს წარმგზავნი ქვეყნის უფლებამოსილმა პირმა. ხარჯების გადახდა ოფიციალური აღრიცხვის, ასევე განსაზღვრული დადასტურების გარეშე არსებული ანგარიშისა დამოკიდებული იქნება წარმგზავნი ქვეყნის გადაწყვეტილებაზე.
13. თუ სხვა რამ არ არის შეთანხმებული და დავები არ წარმოშობილა, წარმგზავნი ქვეყნის მიერ კომერციული რესურსებიდან შესყიდული საქონლის და მომსახურების, როგორცაა საკვები, ქირა და სამრეცხო მომსახურება, საფასურის გადახდა მოხდება წარმგზავნი ქვეყნის მიერ მასპინძელი ქვეყნის დატოვებამდე.
14. მასპინძელი ქვეყანა უზრუნველყოფს წარმგზავნი ქვეყანას იგივე ხარისხის კვებით და განთავსებით, როგორც უზრუნველყოფს თავის პერსონალს.
15. სწავლების ფარგლებში ყველა მოქმედი ნორმატიული აქტი მასპინძელ ქვეყანაში სახიფათო მასალის და შეიარაღების შენახვაზე, გრანსპორტირებაზე, გამოყენებასა და განადგურებაზე იქნება შესრულებული.
16. წარმგზავნი ქვეყანა უზრუნველყოფს, რომ მასპინძელი ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოები განლაგებამდე 45 (ორმოცდახუთი) დღით ადრე ინფორმირებულნი იყვნენ საბრძოლო მასალის თაობაზე, რომლებსაც თან იქონიებენ (მაგ. ფეთქებადი ნივთიერების რაოდენობა, საბრძოლო მასალის სახე და ა.შ.). ეს ინფორმაცია უნდა მოიცავდეს შემოსვლის და გასვლის პუნქტებს და საბრძოლო მასალის ან სახიფათო მასალის მიწოდების ადგილს, რომელთა გადაგანა არის დაგეგმილი, შესვლისა და გასვლის თარიღების მითითებით. წარმგზავნი ქვეყნის მიერ სასწავლო მიზნებისათვის შემოტანილი ფეთქებადი მასალები და შეიარაღება გაგანილი იქნება სწავლების დამთავრებისთანავე. არ არის დაშვებული არანაირი გაჩუქება, გაყიდვა ან გადაცემა.
17. წარმგზავნი ქვეყანა მასპინძელი ქვეყნის უფლებამოსილ ორგანოებს მასპინძელი ქვეყნის ტერიტორიაზე შემოსვლამდე 45 (ორმოცდახუთი) დღით

ადრე წარუდგენს სწავლებისათვის საჭირო გადასაცემი იარაღის, საბრძოლო მასალის, საბრძოლო ხელსაწყოების და საჭირო საშუალებების სიას სახის, რაოდენობის და თუ საჭიროა სერიული/ლოგის ნომრის მითითებით.

18. წარმგზავნი ქვეყანა გამოიყენებს მასპინძელი ქვეყნის ინფრასტრუქტურას და ჩაატარებს საწვრთნელ ღონისძიებებს მასპინძელი ქვეყნის და მისი შეიარაღებული ძალების უსაფრთხოების წესების და მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად.
19. მასპინძელი ქვეყანა უზრუნველყოფს საკვებს და წყალს სწავლების სცენარისთვის უსასყიდლოდ. თუკი მასპინძელი ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოები წინასწარ იქნებიან ინფორმირებულები დასაშვებია დიეტური და გრადიციული საკვების უზრუნველყოფაც. სწავლების განმავლობაში რაციონი და საკვები მიეწოდება როცა საჭირო იქნება.
20. ხარჯები სწავლების პერსონალის და მაღალი ღონის დამკვირვებლების განლაგებასთან დაკავშირებით მასპინძელ ქვეყანაში შემოსვლამდე და ხელახალი განლაგებისას თავიანთ ქვეყანაში მასპინძელი ქვეყნის დატოვების მერე გაღებული იქნება წარმგზავნის ქვეყნის მიერ.
21. დეტალური გადაადგილების გეგმებთან, თარიღებთან და შემოსვლის პორტებთან ერთად სწავლების პერსონალისა და მასპინძელი ქვეყნის მაღალი ღონის დამკვირვებლების შესახებ უნდა ეცნობოს მასპინძელ ქვეყანას თავდაცვის სამხედრო აგაშეს საშუალებით წარმგზავნი ქვეყნის მიერ, შემოსვლამდე 45 (ორმოცდახუთი) დღით ადრე.

მუხლი 6

დისციპლინა, იურისდიქციის უფლება, ზარალის ანაზღაურება და სხვა სამართლებრივი საკითხები

1. წარმგზავნი ქვეყნის წევრების მოქმედებები შესაბამისობაში იქნება მასპინძელი ქვეყნის კანონმდებლობასთან და არ ექნებათ პოლიტიკური მოქმედებები და მოლაპარაკებები მათი მასპინძელი ქვეყნის საზღვრებში ყოფნის განმავლობაში.
2. წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალის შორის მომხდარ შემთხვევებში, რომელთაც არ ექნებათ დანაშაულის სახე მასპინძელი ქვეყნის კანონმდებლობით, არამედ მოითხოვენ დისციპლინარულ ან საჯარიმო კანონმდებლობის გამოყენებას სამხედრო დისციპლინური კანონის შესაბამისად, გამოყენებული იქნება წარმგზავნი ქვეყნის სამხედრო დისციპლინური კანონმდებლობა.
3. წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალის, მასპინძელი ქვეყნისა და სხვა მხარეთა შორის მომხდარ შემთხვევებში, რომელთაც არ ექნებათ დანაშაულის სახე მასპინძელი ქვეყნის შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობით, არამედ მოითხოვენ დისციპლინარულ ან საჯარიმო კანონმდებლობის გამოყენებას, ასეთი შემთხვევები ეცნობება იმ წარმგზავნი ქვეყნის უფროს წარმომადგენელს, რომლის პერსონალიც ჩაითვლება, რომ დაარღვია დისციპლინა და მოეთხოვება აუცილებელი ქმედების განხორციელება. წარმგზავნი ქვეყნის უფროსი წარმომადგენელი გასცემს დამაკმაყოფილებელ ინფორმაციას მომთხოვნი მხარისათვის განსახორციელებელი ქმედების თაობაზე.
4. მასპინძელი ქვეყნის საზღვრებში წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალის მიერ თავისი პერსონალის, მასპინძელი ქვეყნის პერსონალისა, თუ სხვა წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალის წინააღმდეგ დანაშაულის ჩადენის შემთხვევაში,

რომელსაც არ ითვალისწინებს დისციპლინარული კანონმდებლობა, გამოყენებული იქნება მასპინძელი ქვეყნის კანონები და კანონმდებლობა და უფლებამოსილი ორგანოები იქნებიან მასპინძელი ქვეყნის სასამართლოები.

5. მხარეები არ გაასაჩივრებენ ფინანსურ ზიანს და მორალურ ზიანს მიყენებულს ერთმანეთის სამხედრო თუ სამოქალაქო საკუთრებისათვის, რომელიც გამოწვეული იყო სწავლების განმავლობაში სწავლების მოქმედებების განხორციელების დროს, გარდა განზრახ ან უხეში დაუდევრობით ჩადენილი შემთხვევებისა და ეს საჩივრები ჩაითვლება, როგორც უარყოფილი საჩივრები.
6. მხარეები ორმხრივად დათმობენ თავიანთ საჩივრებს ფინანსურ ზიანსა და მორალურ ზიანზე დაშავების და გარდაცვალების შემთხვევებში, რაც გამოწვეული იყო სწავლების მოქმედებების განხორციელების დროს ან სწავლების განმავლობაში, გარდა განზრახ ან უხეში დაუდევრობით ჩადენილი შემთხვევებისა.
7. საჩივრები ფინანსურ ზარალსა და მორალურ ზიანზე რაც გამოწვეული იყო წარმგზავნი ქვეყნის წევრების მიერ მესამე პირთა მიმართ ზიანის მიყენებით (დაშავების და გარდაცვალების შემთხვევების ჩათვლით) სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას და სწავლების მოქმედებების განხორციელების დროს განხორციელდება მასპინძელი ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად და მხოლოდ წარმგზავნი ქვეყანა და მისი პერსონალი იქნება პასუხისმგებელი ასეთ ზიანზე. ისეთ შემთხვევაში, როცა რამოდენიმე წარმგზავნი ქვეყანა ან წარმგზავნი ქვეყანა და მასპინძელი ქვეყანა იქნებიან ერთობლივად პასუხისმგებლები, პასუხისმგებლობა განაწილდება დაკავშირებულ ქვეყნებს შორის დანაკლისის პროპორციულად.
8. საჩივრები ფინანსურ ზარალსა და მორალურ ზიანზე, რაც გამოწვეული იყო წარმგზავნი ქვეყნის წევრების მიერ მესამე პირთა მიმართ ზიანის მიყენებით (დაშავების და გარდაცვალების შემთხვევების ჩათვლით) სამსახურებრივი მოვალეობის არ შესრულების დროს და სწავლების მოქმედებების განხორციელების დროს განხორციელდება მასპინძელი ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად და მხოლოდ წარმგზავნი ქვეყანა და მისი პერსონალი იქნება პასუხისმგებელი ასეთ ზიანზე. ისეთ შემთხვევაში, როდესაც რამოდენიმე წარმგზავნი ქვეყანა ან წარმგზავნი ქვეყანა და მასპინძელი ქვეყანა იქნებიან ერთობლივად პასუხისმგებლები, პასუხისმგებლობა განაწილდება დაკავშირებულ ქვეყნებს შორის დანაკლისის პროპორციულად.
9. წარმგზავნი ქვეყანა ვალდებულია დაუყოვნებლივ შეაგყობინოს მასპინძელ ქვეყანას სიტუაციის შესახებ და მიაწოდოს აუცილებელი ინფორმაცია თავისი პერსონალის შესახებ, რომელიც დაგოვებს ადგილს, სადაც ის საჭიროა 24 საათზე მეტი ხნით და ვისი ადგილმდებარეობაც არაა ცნობილი.
10. თუ წარმოიშვა დავები რომელი ქმდება თუ მოქმდება მოიცავდა უხეშ დაუდევრობას და განზრახვას ან თუ რომელიმე ქმდება იყო დისციპლინური კანონმდებლობის ფარგლებში, ასეთი დავა გადაწყდება მაპინძელი ქვეყნის კანონმდებლობის მოქმედი პრინციპების შესაბამისად.
11. მხარეები თანხმობას გამოთქვამენ საჭირო სამართლებრივი დახმარების აღმოჩენის თაობაზე, ამ კონტექსტში სამართლებრივი დოკუმენტების ერთობლივად მომზადებაზე, აუცილებელი ინფორმაციის და დოკუმენტების გაცემაზე და ნებისმიერი სამართლებრივი დავის წარმოშობის შემთხვევაში საგამოძიებო ორგანოების დახმარებაზე მათ-საქმიანობასთან დაკავშირებით.
12. თუ რომელიმე წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალი იქნა დაკავებული მასპინძელი ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად, პერსონალი, რომელიც აგარებს სწავლებას და საწვრთნელ ღონისძიებას დაუყოვნებლივ შეაგყობინებს ამის

შესახებ წარმგზავნი ქვეყნისა და მასპინძელი ქვეყნის უფროს წარმომადგენლებს.

13. ინციდენტებისა და/ან უბედური შემთხვევების გამოძიება, რომელშიც მონაწილეობდა წარმგზავნი ქვეყანა არის მასპინძელი ქვეყნის პასუხისმგებლობა. თუმცა, წარმგზავნი ქვეყნის ხელისუფლებას აქვს უფლება ჰყავდეს დამკვირვებელი ყველა გამოძიების დროს. დამკვირვებელს არა აქვს უფლება მონაწილეობდეს გამოძიებაში ჯვარედინი დაკითხვის ან სხვა საშუალებით. ინფორმაციის და მონაცემების მოპოვებით გამოძიების წარმატებული მიმდინარეობის შემთხვევაში, დამკვირვებელის მონაწილეობა შესაძლოა გამოირიცხოს აღნიშნულ ეტაპებზე. დამკვირვებელს არ უნდა ჰქონდეს იმაზე მეტი სამხედრო წოდება ვიდრე აქვს პირს რომელიც აწარმოებს გამოძიებას. წარმგზავნი ქვეყანა გაწევს ყველა ხარჯს რომელიც გამოწვეულია გამოძიებაში მონაწილეობის გამო.
14. იმ შემთხვევაში როდესაც მუსგადაა ცნობილი, რომ გამოძიების პრინციპის საიდუმლოებასთან ერთად, არც უბედური შემთხვევის შესახებ არსებული მოხსენება არ იქნება დარღვეული, დამოწმებული ასლი თითოეულ პროცედურული მოქმედების შესახებ შესაძლოა გადაეცეს წარმგზავნი ქვეყნის სამხედრო ხელისუფლებას.

მუხლი 7

მართვა და კონტროლი

1. მართვისა და კონტროლის ნორმები შეესაბამება სწავლების შესახებ არსებულ გეგმებსა და პროცედურებს ან მხარეთა მიერ შეთანხმებულ გეგმებსა და პროცედურებს.
2. სამხედრო ოპერაციის, ომის გამოცხადების ან მსგავს შემთხვევებში წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალი არ იქნება ჩართული აქტიურ ოპერაციებში არანაირი სახით და მასპინძელი ქვეყნის უფლებამოსილი სამხედრო ორგანოები დაეხმარებიან მათ ინსტრუქციის მიღებაში მათი შესაბამისი მთავრობებისგან.

მუხლი 8

საიდუმლო ინფორმაციისა და დოკუმენტების დაცვა და უსაფრთხოება

საიდუმლო ინფორმაციისა და დოკუმენტების დაცვა:

1. შეგროვებული და გაცვლილი საიდუმლო ინფორმაცია სწავლების შესახებ გამოყენებული, გაგზავნილი, შენახული, გაკონტროლებული და დაცული იქნება მხარეთა სახელმწიფოებში არსებული შესაბამისი კანონებისა და ნორმების შესაბამისად.
2. საიდუმლო ინფორმაცია გადაეგზავნება მხოლოდ მთავრობისგან მთავრობას ან მხარეთა მიერ დანიშნული უსაფრთხოების ორგანოების მიერ დამტკიცებული არხების საშუალებით. ამ სახის ინფორმაცია უნდა მოიცავდეს

საიდუმლოობის ხარისხს და გედ ჰქონდეს საიდუმლოობის ხარისხის გრიფი იმ ქვეყნისა რომელსაც იგი ეკუთვნის.

3. ნებისმიერი მხარე დაასაიდუმლოს ინფორმაციას, დოკუმენტებს და მასალას, რომლებიც მოწოდებულია მეორე მხარის მიერ სულ მცირე იმავე საიდუმლოობის ხარისხით, რომელსაც იყენებს მეორე მხარე და მიიღებს ყველა საჭირო ზომას ამასთან დაკავშირებით.
4. მთელი სამხედრო პერსონალი გააგრძელებს მიღებული საიდუმლო ინფორმაციის დაცვას, სწავლების დასრულების შემდეგ ან მათი სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისა ამ ურთიერთგაგების მემორანდუმის შესაბამისად.
5. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ დაშვება საიდუმლო ინფორმაციაზე იყოს შეზღუდული იმათთვის ვისაც ექნებათ აუცილებელი უსაფრთხოების უზღუდამოსილება და ვისაც ექნება სპეციალური საჭიროება მიიღოს მონაწილეობა წვრთნასა თუ სწავლებაში.
6. წარმგზავნი ქვეყანა მასპინძელი ქვეყნის წერილობითი თანხმობის გარეშე არ გასცემს არანაირ ინფორმაციას, დოკუმენტსა თუ დოკუმენტებს, რომლებიც უნდა მიიღონ მისი წევრების მიერ განხორციელებული მოქმედებების ფარგლებში.
7. მასპინძელი ქვეყანა წარმგზავნი ქვეყნის წერილობითი თანხმობის გარეშე არ გასცემს არანაირ ინფორმაციას, დოკუმენტსა თუ დოკუმენტებს, რომლებიც უნდა მიიღონ მისი წევრების მიერ განხორციელებული მოქმედებების ფარგლებში.
8. მასპინძელი ქვეყანა ნებართვის გარეშე არ დაუშვებს არაუზღუდამოსილ პერსონალს სწავლებისა და წვრთნის მხარდაჭერის ტერიტორიებზე.

უსაფრთხოება:

1. სწავლების განმავლობაში მასპინძელი ქვეყნის მიერ უსაფრთხოების თაობაზე უზრუნველყოფილი იქნება შემდეგი:
 - ა. აღჭურვილობის უსაფრთხოება, რომელიც დარჩება შენობებში, სწავლების ტერიტორიის ფიზიკური უსაფრთხოება და უსაფრთხოება სწავლების ტერიტორიასა თუ მის გარეთ გრანსპორტირების დროს კვირაში 7 დღე 24 საათის განმავლობაში.
 - ბ. წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალის და მაღალი დონის დამკვირვებლების ესკორტირება სწავლების ყველა ფაზის განმავლობაში მოხდება მათი ქვეყანაში შემოსვლიდან ქვეყნის დატოვებამდე.
 - გ. წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალის, პრესის წევრების და სხვა სწავლებაში ჩართული პირების დამცემა.
2. მასპინძელი ქვეყანა მოამზადებს მოხსენებას ეროვნულს წესებისა და მარეგულირებელ ნორმების შესახებ და მათ წარუდგენს მხარეებს ყველაზე გვიან მასპინძელი ქვეყნის ტერიტორიაზე შესვლის დროს.
3. ყოველი მონაწილე დაიცავს მასპინძელი ქვეყნის მიერ მიღებულ ზომებს გრანსპორტთან, განთავსებასთან და საწვრთნელ და სასწავლო ტერიტორიებთან/ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებით.

მუხლი 9
სამედიცინო მომსახურება

1. წარმგზავნი ქვეყანა პასუხისმგებელია უზრუნველყოს, რომ თავისი პერსონალი იყოს შესაბამის მდგომარეობაში ჯანმრთელობის მხრივ, რათა მონაწილეობა მიიღონ სწავლებაში და ამ კუთხით არ ჰქონდეთ ფიზიკური თუ პირადი შეუსაბამობა. წარმგზავნი ქვეყანა სწავლების დაწყებამდე 45 დღით ადრე წარუდგენს მასპინძელ ქვეყანას სამედიცინო ანგარიშს, სადაც აღნიშნული იქნება რომ მისი პერსონალის სამედიცინო მდგომარეობა არის შესაბამისი სწავლებაში მონაწილეობის მისაღებად. წარმგზავნი ქვეყანა გამოყოფს შესაბამისი რაოდენობის წამლებს და აღჭურვილობას წინასწარ განსაზღვრული გადაადგილებისას.
2. მასპინძელი ქვეყანა უზრუნველყოფს პირველად სამედიცინო შემოწმებას და პირველად სტომატოლოგიურ მკურნალობას მასპინძელ ქვეყანაში შესვლიდან მის დატოვებამდე. ეს მომსახურება უზრუნველყოფილი იქნება:
 - ა. სწავლების სამოქმედო არეალის გარეთ ხელმისაწვდომი სამედიცინო ორგანიზაციების მეშვეობით (ლაზარეთი, სოფლის კლინიკა, არმიის ჰოსპიტალი, ზოგადი სამთავრობო ჰოსპიტალები სპეციალური ექიმების და სპეციალური ჰოსპიტალების გარდა);
 - ბ. სწავლების ტერიტორიაზე სამედიცინო ჯგუფისგან შემდგარი პირველადი დახმარების პუნქტის საშუალებით;
 - გ. რეანიმობილისა და მძღოლის ჩათვლით.
3. სამედიცინო მომსახურება და სტომატოლოგიური მკურნალობა წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალისთვის მოხდება სასწავლო არეალ(ებ)ის მახლობლად ადგილმდებარეობის და ინფრასტრუქტურის გათვალისწინებით.
4. მასპინძელი ქვეყანა იძლევა გარანტიას, რომ ნებისმიერი საგანგაშო სიტუაციის დროს შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების შესაბამისად მისი საპაერო სივრცის გავლის, შესვლისა და გასვლის პირველი პრიორიტეტი ექნება წარმგზავნი ქვეყნის საპაერო ხომალდებს საევაკუაციო ვერგმურების ჩათვლით.
5. გადაუდებელი სამედიცინო შემოწმებისა და გადაუდებელი სტომატოლოგიური მკურნალობის პარალელურად სამედიცინო ევაკუაცია მასპინძელი ქვეყნის სამღვრებში უზრუნველყოფილი იქნება მასპინძელი ქვეყნის მიერ (სამხედრო-სამედიცინო ორგანიზაციების მიერ) უსასყიდლოდ. მასპინძელი ქვეყნის შესაძლებლობების გამოყენებით, პაციენტის წარმგზავნი ქვეყნის მიერ არჩეულ სამედიცინო დაწესებულებაში გადაყვანის აუცილებლობის შემთხვევაში, წარმგზავნი ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოები იღებენ პასუხისმგებლობას ხარჯებზე, რომლებიც წარმოშობილი იქნება გრანსპორტირებასა და არჩეულ ჰოსპიტალთან დაკავშირებით.
6. წარმგზავნი ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოები სამოქალაქო ჰოსპიტალში საპაერო ხომალდის საშუალებით ევაკუაციისა და სამოქალაქო სამედიცინო მკურნალობისათვის განახორციელებენ გადახდას მასპინძელი ქვეყნის მიერ გამოყენებად მოქმედ საერთაშორისო, ორმხრივი სამედიცინო ან სოციალური უსაფრთხოების შეთანხმების მიხედვით. თუ ასეთი შეთანხმება არ იქნება ხელმისაწვდომი, წარმგზავნი ქვეყანა პირდაპირ გადაუხდის მასპინძელი ქვეყნის დაკავშირებულ დაწესებულებას.

7. სამედიცინო პუნქტი უზრუნველყოფს გადაუდებელ მკურნალობას და ყოველდღიურ შემოვლებს. მასპინძელი ქვეყანა გამოყოფს საგანგაშო სატელეფონო ხაზებს და რეანიმობილს, რომლებიც იმოქმედებენ სამუშაო საათების შემდგომ.
8. სამედიცინო ევაკუაცია არმიის უახლოეს პოსტიგალამდე არის მასპინძელი ქვეყნის პასუხისმგებლობა. მასპინძელი ქვეყანა უზრუნველყოფს რეანიმობილს აეროპორტამდე. თუ წარმგზავნი ქვეყანა მოინდომებს გააგზავნოს პაციენტი სხვა სამედიცინო დაწესებულებაში, გარდა მასპინძელ ქვეყანაში არსებულისა ან სხვა ქვეყანაში, ეს იქნება წარმგზავნი ქვეყნის პასუხისმგებლობა და ამ შემთხვევიდან წარმოშობილი დამატებითი ხარჯები გაღებული იქნება წარმგზავნი ქვეყნის მიერ.
9. წარმგზავნი ქვეყანა უზრუნველყოფს მთელი თავისი პერსონალის ვაქცინაციას მასპინძელ ქვეყანაში შემოსვლამდე იმ დაავადების წინააღმდეგ, რაც განსაზღვრულია ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ. ამასთან, წარმგზავნი ქვეყნის პერსონალი ვალდებულია თან იქონიონ ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ განსაზღვრული პერსონალის ვაქცინაციის აღმნიშვნელი ვაქცინაციის სტანდარტული ცნობები.
10. წარმგზავნი ქვეყანა არ დაუშვებს დაავადების მქონე პერსონალის მონაწილეობას სწავლებაში. თუ სწავლებაში მონაწილეობას მიიღებს პერსონალი, ვინც არის ავად და არ გამოიწვევს სწავლებაში მონაწილეობასთან შეუსაბამობას ჯანმრთელობის კუთხით, უნდა იყოს უზრუნველყოფილი, რომ პერსონალს წამლები თან აქვს წამოღებული მასპინძელ ქვეყანაში.

მუხლი 10

სტუმარი პერსონალის დაღუპვის შემთხვევაში განსახორციელებელი პროცედურები

1. მასპინძელი ქვეყნის საზღვრებში სტუმარი პერსონალის დაღუპვა დაუყოვნებლივ იქნება შეტყობინებული მასპინძელი ქვეყნის ხელისუფლებისათვის. მასპინძელი ქვეყნის ექიმი დადასტურებს დაღუპვის შემთხვევას.
2. თუ მასპინძელი ქვეყნის შესაბამისი ხელისუფლება გამოიგანს დასკვნას, რომ გაკვეთა საჭიროა, გაკვეთა შესრულება მასპინძელი ქვეყნის მხრიდან სპეციალურად გამოყოფილი ექიმის მიერ ეროვნული პროცედურების გათვალისწინებით. წარმგზავნი ქვეყნის მიერ გამოყოფილი ექიმს შეუძლია მონაწილეობა მიიღოს გაკვეთაში, რომელიც განხორციელდება მასპინძელი ქვეყნის ხელისუფლების მიერ დადგენილი დროის და ადგილის მიხედვით.
3. მასპინძელი ქვეყნის მხრიდან უფლებამოსილების მიღების შემდეგ წარმგზავნი ქვეყნის ხელისუფლება განახორციელებს საჭირო მოსამზადებელ სამუშაოებს ნეშტის გრანსპორტირებისათვის. ნეშტი გატანილი იქნება საზღვრებს გარეთ მასპინძელი ქვეყნის ნორმების გათვალისწინებით. მოთხოვნის შემთხვევაში, ნეშტის საზღვრებს გარეთ გატანის შესახებ მოქმედი ნორმების თაობაზე ინფორმაცია შეიძლება მიწოდებული იქნეს წარმგზავნი ქვეყნის ხელისუფლებისათვის. ყველა ხარჯი, რომელიც გამოწვეულია ნეშტის მასპინძელი ქვეყნის ფარგლებს გარეთ გატანის გამო, გაწეული იქნება წარმგზავნი ქვეყნის მიერ.

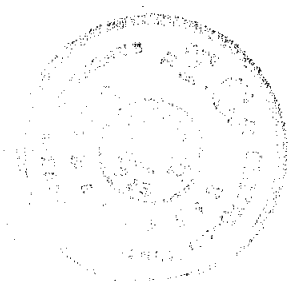
4. მასპინძელი ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოები დაიცავენ წარმგზავნი ქვეყნის რელიგიურ და ეთიკის წესებს დაკრძალვის და გრანსპორტირების დროს.

მუხლი 11 გარემოს დაცვა

1. პროცესში, რომელიც შეიცავს სწავლების დაგეგმვის, განხორციელებისა და სწავლების დასრულების ფაზებში პოლიგონის ტერიტორიის დასუფთავებას, გარემოს დაცვის საკითხები ინტეგრირებული იქნება მთელს სასწავლო ღონისძიებებთან.
2. წარმგზავნი ქვეყანა დაიცავს მასპინძელი ქვეყნის მთავრობის ან თავდაცვის სამინისტროს/გენერალური შტაბის მეთაურობის მიერ დაწესებულ გარემოს დაცვის საკითხებთან დაკავშირებულ ნორმებს და ყველა სახის ნარჩენი შეგროვდება წინასწარ განსაზღვრულ ტერიტორიაზე. ამ განსაზღვრული ტერიტორიების ადგილმდებარეობა ეცნობება წარმგზავნი ქვეყანას სწავლების დაწყებამდე ერთი კვირით ადრე.
3. გარემოს დაცვის მმართველობის ზოგადი პრინციპების შესაბამისად, გარემოსათვის მიყენებული ყველა სახის ზიანის ანაზღაურება და ნარჩენების შეგროვების ხარჯები არის იმ მონაწილეთა პასუხისმგებლობა, რომლის მიზეზითაც წარმოიშვა ნარჩენები.
4. მასპინძელი ქვეყანა აცნობებს წარმგზავნი ქვეყანას გარემოს დაცვასთან დაკავშირებულ კანონმდებლობის შესახებ სწავლების დაწყებამდე.

მუხლი 12 დავების მოგვარება

1. ამ მემორანდუმის იმპლემენტაციის ან ინტერპრეტაციის დროს ნებისმიერი უთანხმოების წარმოშობისას, დავის მოგვარებას მხარეები შეეცდებიან უმდაბლეს დონეზე კონსულტაციების და მოლაპარაკებების ჩაგარების გზით და ორმხრივი კეთილსინდისიერების პრინციპების თანახმად, ამასთან გადასაწყვეტად არ იქნება გადაცემული მესამე მხარისათვის ან ნებისმიერი საერთაშორისო პლატფორმისათვის, სასამართლოსა ან გრიბუნალისათვის.
2. იმ შემთხვევაში თუ ურთიერთგაგების მემორანდუმის პირობები და შეთანხმება ერთმანეთს ეწინააღმდეგება, შეთანხმების პირობები გამოიყენება სპეციფიკურ საკითხებიდან გამომდინარე და შეთანხმებაში მონაწილე მხარეების ნებაზე დაყრდნობით.
3. იმ შემთხვევებისას, რომლებიც არ არის განსაზღვრული ამ მემორანდუმით, გამოიყენება იმ შეთანხმების შესაბამისი დებულებები, რომლებიც მოხსენიებულია შესავალ ნაწილში.

მუხლი 13
ცვლილებები, დამატებები და შეწყვეტა

1. ნებისმიერი მხარეს თუ ჩათვლის საჭიროდ, შეუძლია წერილობით წარმოადგინოს ამ ურთიერთგაგების მემორანდუმის შესწორება ან გადახედვა. ამ შემთხვევაში მხარეები გამართვენ განხილვებს შესწორების ან მიმოხილვის შესახებ შესწორების შემოთავაზებიდან 30 (ოცდაათ) დღეში; თუ შედეგი არ იქნება მიღწეული 15 (თხუთმეტი) დღეში, ნებისმიერ მხარეს შეუძლია შეწყვიტოს ეს მემორანდუმი, 30 (ოცდაათი) დღით ადრე წერილობითი შეტყობინებით;
2. მემორანდუმის შეწყვეტა გავლენას არ მოახდენს მემორანდუმით გათვალისწინებული სწავლების ფარგლებში მხარეთა შორის წარმოშობილი ნებისმიერი დავის გადაწყვეტაზე
3. ცვლილებები და დამატებები გაფორმდება ცალკე დოკუმენტებად, ძალაში შევა 14.1 მუხლში გათვალისწინებული პროცედურების შესაბამისად და იქნება ამ ურთიერთგაგების მემორანდუმის განუყოფელი ნაწილი.

მუხლი 14
ძალაში შესვლა და მოქმედების ვადა

1. ეს ურთიერთგაგების მემორანდუმი ძალაში შევა ძალაში შესვლისთვის საჭირო შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების დასრულების თაობაზე, დიპლომატიური საშუალებების გამოყენებით მხარეების მიერ ბოლო წერილობითი შეტყობინების მიღების დღეს.
2. ეს ურთიერთგაგების მემორანდუმი ძალაში რჩება მცირე ზომის ქვედანაყოფის საღივიზიო სადესანგო სწავლება კავკასიის არწივის დასრულებამდე.

მუხლი 15
ტექსტი და ხელმოწერა

ეს ურთიერთგაგების მემორანდუმი შესრულებულია სამ თანაბარი მნიშვნელობის მქონე დედნად, თითოეული თურქულ, ინგლისურ, აზერბაიჯანულ და ქართულ ენებზე, ამასთან, ყველა ტექსტი თანაბრად აუთენტურია. ეს ურთიერთგაგების მემორანდუმი ხელმოწერილია ანკარაში/თურქეთი, 21 წლის 2012, ამ ურთიერთგაგების მემორანდუმის დებულებათა განსხვავებული ინტერპრეტაციის შემთხვევაში, უპირატესობა ენიჭება ტექსტს ინგლისურ ენაზე.

თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობის სახელით

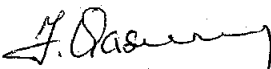
ხელმოწერა:

სახელი: მეჰმედ ჩანლი

წოდება: პოლკოვნიკი, მე-2 სპეცდანიშნულების ძალების მეთაურის მოადგილე

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მთავრობის სახელით:

ხელმოწერა:

სახელი: გოფიგ გასიმოვი

წოდება: პოლკოვნიკი, აზერბაიჯანის რესპუბლიკის თავდაცვის აგაშე

საქართველოს მთავრობის სახელით

ხელმოწერა:

სახელი: მამუკა სამხარაძე

წოდება: პოლკოვნიკი, საქართველოს თავდაცვის აგაშე

